

1565

התקשרות

מצורף גם
לשבועון
כפר חב"ד

209492 / Freidin Levi

כינוס ילדים, ח"י תשרי תשמ"ו

להכניס עוד יהודים ל'מקלט' הרוחני של חודש אלול
/ התוועדות עם הרבי

איך עושים נכון "חשבון נפש"? / מכתב מבואר

03

חודש אלול הוא 'עיר מקלט' בזמן, שאליו נמלטים כדי להינצל מהיצר הרע, בעבודת התשובה ולימוד התורה. וכמו בערי המקלט, לא מספיק שכל אחד יברח להציל את עצמו, אלא מוטל על כל אחד לפרסם את הדבר ולקרוא ליהודים נוספים ייכנסו ל'מקלט' הרוחני של חודש אלול בעבודת התשובה, לימוד התורה, תפילה וגמילות חסדים.

התוועדות עם הרבי

04

במהלך הנדודים במדבר, עם ישראל רגיל לעבוד את השם במשכן. לפני הכניסה לארץ הם מקבלים את המצווה לבנות לקדוש ברוך הוא את בית המקדש בירושלים. מה בין המשכן למקדש? מה שונה ומה דומה? – האדריכלות של בית המקדש מלמדת אותנו לא מעט על המקדש הרוחני שאנחנו בונים להשם בעבודתנו. **שיעור בלקוטי שיחות**

15

חודש אלול הוא עת להתבוננות פנימה ועריכת סיכומים וחשבונות. החינוך החסידי מדגיש את הצורך בחשבון נפש אמיתי, מפוכח ונוקב שכל אחד צריך לעשות עם עצמו, כדי לדעת איפה הוא עומד בעבודת השם וכיצד עליו להתקדם. יחד עם זאת, צריך לדעת להשתמש בצורה נכונה בחשבון הנפש ככלי יעיל ומסייע, כדי שלא ליפול למלכודת של ייאוש ודכדוך. **מכתב מבואר**

עת לדעת – 19 • שניים מקרא
ואחד תרגום – 20 • לוח חב"ד – 31
• זמנים ושיעורי השבוע – 32

כ בכל שנה, הלב נמשך לקרוא את התיאור מעורר הנפש שכותב הרבי הרי"צ על חודש אלול. ומאין מקום, נצטט כאן רק פסקה אחת מתוך הפרק המלא.

"בשבת מברכים אלול בליובאוויטש, למרות שזה היה עדיין יום בהיר וסטוף שמש, האווירה כבר השתנתה. ריחו של אלול החל כבר להיות מורגש, ורוחו של תשובה כבר החלה לנשב. כל יהודי נעשה מתון יותר, עסוק יותר במחשבותיו והחלו לשכוח את כל דברי החולין".

בקטע ההתוועדות, הבאנו את הקריאה של הרבי לכל אחד להציל את נפשו מ'גואל הדם', הוא היצר הרע, ולנוס אל 'עיר המקלט' שבזמן - ימי חודש אלול, בעבודת התפילה, התורה והתשובה. הרבי גם קורא לנו לעודד ולהכניס עוד יהודים אל אותו 'מקלט' רוחני, ולא משנה מה מצבנו או ומה מצבם.

במדור המכתבים, הבאנו מכתב של הרבי בנושא חשבון נפש. המכתב ממוען ליהודי שעסק בהנחלת חינוך יהודי כשר לילדים. במכתב ששלח לרבי, הוא תיאר את חשבון הנפש המעמיק שהוא ערך עם עצמו, וסיפר שזה הביא אותו למסקנה שמצבו הרוחני לא טוב, וגרם לו לשקוע בדכדוך. ההנחיות וההבהרות של הרבי בנושא, יכולות ללמד אותנו רבות.

צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
עורך: שלום בלוי

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד

ISSN 7474-0793 • 6084000 • גיליון 1565

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו"י מליובאוויטש
צוקללה"ה נבג"מ זי"ע

להכניס יהודים למקלט הרוחני של חודש אלול

(מהתוועדות שבת פרשת ראה, תשל"ב – תורת מנחם, כרך סט, עמוד 191)

כתוב בכתבי האריז"ל שהמילה "אלול" מורכבת מראשי התיבות [מתוך הפסוק שעוסק בערי המקלט המצילות אדם שהרג בשגגה מנקמת גואל הדם] "וְאֶשֶׁר לֹא צָדָה וְהָאֱלֹהִים אֵינָהּ לִידֹ" וְשִׁמְתִי לָךְ מְקוֹם אֶשֶׁר יָנוֹס שְׁמָה" - וזאת בא "לרמוז כי הקדוש ברוך הוא בחסדו זימן חודש אלול, לכל מי שחטא בתוך השנה, שישבו אז בתשובה ויקבלוהו".

ופירוש הדברים הוא שכשם שערי המקלט הן מקום מיוחד שמיועד להציל מגואל הדם, כך חודש אלול הוא 'מקלט' בזמן. מכיוון ש"האלוקים אינה לידו", שעצם האפשרות לחטוא באה מצד הקדוש ברוך הוא - לכן "ושמתי לך מקום", הוא מכין זמן מיוחד שיהיה 'מקלט' לעשות בו תשובה ולהינצל מ'גואל הדם' - הוא היצר הרע.

משמעות הדברים היא שבחודש אלול על האדם לעשות חשבון צדק בנפשו מכל מה שעבר עליו במשך כל השנה, לתקן את כל הצריך תיקון ולמלא את כל מה שהחסיר בעבודתו בשנה שחלפה ואת מה שקלקל בדברים הבלתי רצויים שעשה.

זה קשור ונוגע לכל אחד ואחד. גם מי שלא חטא בכל משך ימי השנה ועבודתו הייתה בשלמות, מחויב במצוות התשובה. שהרי עיקר עניינה של התשובה הוא, כמו שנאמר "והרוח תשוב אל האלוקים אשר נתנה", ותמיד צריך לעלות ולהגיע למדרגה עליונה יותר.

ומצד שני, גם מי שהוא במדרגה נמוכה ביותר, עד כדי כך שעבר עבירה במזיד, יכול להינצל ולעשות תשובה ב'מקלט' של חודש אלול. זאת משום ש"אין אדם עובר עבירה, אלא אם כן נכנס בו רוח שטות" - כי יהודי מצד עצמו אינו רוצה ואינו יכול להיות נפרד מאלוקות, וזה שבכל זאת הוא עובר עבירה הוא משום שנדמה לו שגם לאחר החטא עודנו ביהדותו. ולכן, גם כשיהודי עובר עבירה, באיזה אופן שיהיה, הוא לא לחלוטין מזיד.

וכמו בערי המקלט הגשמיות, גם כך בערי המקלט הרוחניות - לא די ומספיק שכל אחד יברך בעצמו להציל את עצמו בעבודת התשובה בחודש אלול, אלא מוטל על כל אחד ואחד לפרסם את הדבר בכל מקום שאלי ידו מגעת. כל אחד צריך לבקר את אחינו בני ישראל במקום מושבם, ולהודיע להם ולקורא להם שגם הם יצליחו לברוח בעבודת התורה והתשובה של חודש אלול.

ומה שיש לפרסם זה לא רק את עצם קיומן של 'ערי המקלט' ברוחניות, אלא גם להורות להם את הדרך איך להגיע למקלט, שזה על ידי עבודת התשובה, לימוד תורה, תפילה וגמילות חסדים.

וגם הפרסום על 'ערי המקלט' של חודש אלול הוא עניין ששייך לכל אחד ואחד:

גם מי שמצד עצמו לא קשור לשום עניין של חטא, צריך להשתדל שמי שכן חטא יינצל ב'מקלט' של חודש אלול. ואדרבה, על ידי זה שבזכותו מי שעבר עבירה יבוא ל'מקלט' הרוחני, גם הוא עצמו יתעלה.

ומצד שני, גם על מי שצריך לתקן עניינים בלתי רצויים בעצמו מוטלת החובה להשתדל ולפעול על חברו שינוס ל'ערי המקלט' של חודש אלול. ועל ידי שיראה ויפרסם את קיומן של 'ערי המקלט' של חודש אלול לעוד יהודי, ויעזור לו להיקלט בהן, הקדוש ברוך הוא יעזור לו עצמו להינצל באותן 'ערי מקלט'.

ממשכן למקדש

ראשית השראת השכינה במקדש החלה עוד במדבר, הרבה לפני שעם ישראל נכנס לארץ. לאחר מתן תורה הקדוש ברוך הוא ציווה להקים עבורו את המשכן, שישמש בית בו תשכון השכינה. הבית הזה הוא למעשה 'מקדש מתקפל', מבנה שניתן לפירוק והרכבה שמלווה את עם ישראל לאורך המסע שלהם במדבר. בכל מקום בו הם חונים הם מקימים במרכז המחנה את המשכן, מכניסים לתוכו את ארון הברית ואת כל שאר כלי הקודש, בונים סביבו חצר ובמרכזה מקימים מזבח, וכך מתקיימת עבודת השם במדבר.

אך לקראת הכניסה לארץ, משה רבינו מודיע לעם ישראל שלאחר כניסתם לארץ, את המשכן הנודד יחליף מבנה קבע שייבנה בהר המוריה שבירושלים¹, ושם יהיה משכנו לעד²:

וַעֲבַרְתֶּם אֶת הַיַּרְדֵּן, וְיִשְׁבַּתֶּם בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֵיכֶם מְנַחֵל אֶתְכֶם, וְהָיִיתָ לָכֶם מִכָּל אֲיִכֶם מְסָכִיב וְיִשְׁבַּתֶּם בָּטָח. וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ לִשְׁכֹּן שְׁמוֹ שָׁם, שָׁמָּה תָבִיאוּ אֶת כָּל אֲשֶׁר אֲנִי מֵצִיָּה אֶתְכֶם, עֹלֹתֵיכֶם וְזִבְחֵיכֶם מִעֲשֵׂרְתֵיכֶם וְתָרַמְתָּ יָדְכֶם וְכָל מִבְּחַר נַרְיִכֶם אֲשֶׁר תִּדְּרוּ לָהּ.

דברי משה אכן התגשמו, כארבע מאות ושמונים שנה מאוחר יותר.

בסוף ימי מלכותו של דוד, אחרי עידן של מלחמות, הוא אומר לנתן הנביא שלדעתו הגיעה השעה לקיים את דברי משה ולבנות להשם בית קבע במקום הנבחר³. אך הקדוש ברוך הוא אומר לנתן הנביא ששלמה, בנו של דוד והמלך אחריו, הוא זה שיזכה לבנות את בית המקדש.

ואכן, לאחר שנים מאומצות של עבודה, בשנת ב'תתקכ"ח לבריאת העולם (כתשע מאות שנה לפני הספירה), חונך שלמה את בית המקדש בירושלים. מאז והלאה זה המקום הקבוע והבלעדי בו שוכן השם, כמו שקראנו בדברי משה בפרשה.

מעבר להבדל הבסיסי בין בית המקדש למשכן - והוא, שהמשכן היה נייד⁴, ואילו בית המקדש הוא בית קבע - התוואי הכללי של המבנה היה זהה במקדש ובמשכן.

כך כותב הרמב"ם על צורת המקדש⁵: וְאֵלוּ הֵן הַדְּבָרִים שֶׁהֵן עֶקֶר בְּבִנְיָן הַבֵּית: עוֹשִׂין בּוֹ קֹדֶשׁ וְקֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים, וְהָיָה לְפָנֵי הַקֹּדֶשׁ מָקוֹם אֶחָד וְהוּא הַנִּקְרָא אוֹלָם. וְשִׁלְשֶׁתָּן נִקְרָאִין הֵיכָל. וְעוֹשִׂין מִחֻצָּה אַחֶרֶת סָבִיב לְהֵיכָל רְחוּקָה מִמֶּנּוּ כַּעֲשֵׂי קִלְעֵי הַחֹצֵר

1. עד בניית בית המקדש בידי שלמה, עמד המשכן במשך מאות שנים בכמה מקומות קבועים (שילה, נוב וגבעון). אך עדיין היה זה משכן זמני, לא בית קבע לנצח.
2. דברים, יב, י ואילך.
3. שמואל-ב, ז.
4. היו תחנות שבהן המשכן עמד באותו מקום במשך שנים, אך זה לא בגלל שהמקום נבחר והתקבע כמקום המקדש.
5. הלכות בית הבחירה, א, ה.

שיעור בבלקוטי שיחור

במעלה ההר

במהלך הנדודים במדבר, עם ישראל רגיל לעבוד את השם במשכן. לפני הכניסה לארץ הם מקבלים את המצווה לבנות לקדוש ברוך הוא את בית המקדש בירושלים. מה בין המשכן למקדש? מה שונה ומה דומה? – האדריכלות של בית המקדש מלמדת אותנו לא מעט על המקדש הרוחני שאנחנו בונים להשם בעבודתנו.

השיחה המלאה – בלקוטי שיחות חלק כט, שיחה ראשונה לפרשת ראה.

עריכה:
הרב דויד אולידורט
הרב ישראל אריה ליב רבינוביץ

שְׁהִיּוּ בַמִּדְבָּר. וְכָל הַמִּקְדָּף בְּמַחֲצֵצָה זֹו שֶׁהוּא פָּעִין חָצֵר אֶהֱל מוֹעֵד הוּא הַנִּקְרָא עֲזָרָה. וְהַכֹּל נִקְרָא מִקְדָּשׁ.

אפשר לראות שיש הקבלה בין החלקים המרכזיים של המשכן לאלה שבמקדש: במשכן היה חדר פנימי המקודש מכולם, "קודש הקודשים", בו עמד ארון הברית; לפניו חלל שנקרא "קודש" ובו ניצבו המנורה, שולחן הפנים ומזבח הקטורת; סביב המבנה הוקמה חצר מגודרת ובתוכה המזבח הגדול. וכך בדיוק הייתה גם תבנית בית המקדש.

עם זאת, בכל מה שקשור למידות ולחומרים, היו שינויים משמעותיים בין שני המבנים. רבים מהשינויים מתבקשים מעצם המעבר למבנה קבע: המשכן נבנה מקרשים ויריעות, ואילו המקדש נבנה מאבנים. המקדש, כיהא לבית קבוע, היה גדול ומרשים הרבה יותר.

יש לציין כי תוכניות הבנייה של בית המקדש היו מפורטות ומשורטטות על פי נבואה שקיבל דוד, והוא זה שמסר אותן לשלמה שביצע אותן בפועל. כך מספר לנו הפסוק⁶: וַיִּתֵּן דָּוִיד לְשַׁלְמֹה בְנוֹ אֶת תְּבִנַּת הָאוֹלָם וְאֶת בְּתָיו וְגִזְזָיו וְעֲלִיתָיו וְחֻדְרָיו הַפְּנִימִים וּבֵית הַכֹּפֶת . . . הַכֹּל בְּכֶתֶב מִיַּד ה' עָלִי הַשְּׂכִיל כָּל מְלָאכֹת הַתְּבִנָּה. כך שלכל פרט בתוכנית ולכל שינוי ממבנה המשכן יש הסבר וסיבה.

מתוך מכלול הפרטים, נתמקד בשינוי אדריכלי אחד מעניין, נבחן אותו וננסה להבין לעומק את הרעיון מאחוריו.

למה מדרגות?

נקרא את דברי הרמב"ם⁷:

הַמִּקְדָּשׁ כָּלוּ לֹא הָיָה בְּמִישׁוֹר, אֲלָא בְּמַעְלָה חֹהֵר. בְּשֹׂאמֶרם נִכְנָס מִשְׁעַר מְזֻרְחֵי שֶׁל הַר הַבַּיִת מִהַלְךְ

6. דברי הימים א, כח, יא; יט. וראה מצודות שם.
7. שם, פרק ו.

עַד סוֹף הַחֵיל בְּשׂוּהוּ. וְעוֹלָה מִן הַחֵיל לְעֹזֶרֶת הַנָּשִׁים בְּשָׂתִים עֲשָׂרָה מַעְלֹת [- מדרגות]...

וּמִהַלְךְ כָּל עֹזֶרֶת הַנָּשִׁים בְּשׂוּהוּ. וְעוֹלָה מִמֶּנָּה לְעֹזֶרֶת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהוּא תַּחֲלַת הָעֲזָרָה, בַּחֲמִשׁ עֲשָׂרָה מַעְלֹת...

וּמִהַלְךְ כָּל עֹזֶרֶת יִשְׂרָאֵל בְּשׂוּהוּ וְעוֹלָה מִמֶּנָּה לְעֹזֶרֶת הַכֹּהֲנִים בְּמַעְלָה...

וְעָלִיהָ דִּיכֵן יֵשׁ בּוֹ שְׁלֹשׁ מַעְלֹת...

וּמִהַלְךְ כָּל עֹזֶרֶת הַכֹּהֲנִים וְהַמִּזְבֵּחַ . . . וְעוֹלָה מִשָּׁם לְאוֹלָם בְּשָׂתִים עֲשָׂרָה מַעְלֹת...

וְהָאוֹלָם וְהַחֵיל כָּלוּ בְּשׂוּהוּ.

חלקי בית המקדש היו בנויים במפלסים:

את המתחם כולו הקיפה גדר נמוכה שנקראה **"החיל"** [- חומה קטנה]; בתוך המבנה החיצוני הייתה חצר רחבת ידיים שבה התקיימו טקסים שונים, ובה אוחסנו החומרים והציוד לצורך הפעלת בית המקדש - זוהי **"עזרת הנשים"**; כניסה מתוך החצר הובילה לחצר פנימית במפלס גבוה יותר, ממנה היה ניתן לצפות בהקרבת הקורבנות - זוהי **"עזרת ישראל"**; הגבהה נוספת הובילה לרחבה שבה עמדו המזבח ועמדות ההקרבה - זוהי **"עזרת כהנים"**; במרכז החצר עמד מבנה מרשים ומפואר, מוגבה מעל החצר - זהו **"ההיכל"**, ובתוכו: מבואה - **"האולם"**; חדר חיצוני שבו ניצבו שולחן הפנים, המנורה ומזבח הקטורת - זהו **"הקודש"**; וחדר פנימי בו שכן ארון הברית - זהו **"קודש הקודשים"**.

כדי להגיע משער החצר החיצונית אל קודש הקודשים, מנקודת הכניסה אל המקום העמוק ביותר פנימה - היו צריכים לטפס לא פחות מארבעים ושלוש מדרגות רחבות ועמוקות.

הנה תרשים שממחיש את פערי הגובה בין חלקי בית המקדש:

מאחר שבניין המקדש הוא המשך של מצוות "ועשו לי מקדש", שקיומה התחיל במשכן, ו"הדברים שהן עיקר בבנין הבית" הם בדוגמת הדברים שבמשכן - מהו ההסבר לכך שבעניין זה צריך המקדש להיות שונה מן המשכן?

אם התוואי הכללי של בית המקדש צריך להיות זהה לזה של המשכן, למה הוא נבנה במפלסים, שלא היו קיימים במשכן?

נשים לב⁸ כי בשונה משינויים אחרים במבנה בית המקדש לעומת המשכן, השינוי הזה איננו מתבקש מעצם המעבר למבנה קבע. גם מבנה קבע אפשר לבנות במפלס אחד. לא מדובר גם באילוץ הנדסי בגלל הטופוגרפיה של הר הבית⁹ - שהרי בין כה וכה יישרו את השטח כדי לבנות עליו את בית המקדש, כך שאפשר היה ליצור מפלס אחד לכל המבנה.

גם מההתנסחות של הרמב"ם אפשר להבין שהייתה כוונה מיוחדת מאחורי הבנייה במפלסים¹⁰. נשים לב להדגשה של הרמב"ם במשפט הפתיחה שלו: "הַמִּקְדָּשׁ זֶה לֹא הָיָה בְּמִשְׁוֹר, אֶלָּא בְּמַעְלָה הֶהָר". הוא כאילו רומז לנו: בבית המקדש היו מפלסים והרבה-הרבה מדרגות, וזאת בהחלט בשונה מהמשכן. וזה לא עניין טכני בלבד, אלא פרט חשוב ומרכזי במבנה המקדש.

קדושת הרצפה

כדי להבין מדוע המשכן היה במישור, ולעומת זאת בית המקדש היה בנוי במפלסים "במעלה ההר" - אנחנו צריכים קודם להבין לעומק את ההבדל בין קדושת המקדש לקדושת המשכן. ההבדל בין אוהל ארעי מתפרק ונייד לבין בית קבע נצחי, הוא הבדל מהותי ויסודי שנוגע לכל תפיסת השכינה והקדושה.

נקרא את הדברים בלשונו של הרב:

ישנו חילוק עיקרי בין המשכן ובין בית המקדש.

8. על פי פרק ב בגוף השיחה.

9. על פי הערה 8 בגוף השיחה.

10. על פי פרקים א-ב וההערות בגוף השיחה.

במשכן הייתה חלולת הקדושה בעיקר בבנין וחלקיו - הקרשים והיריעות כו', שנמשחו בשמן המשחה והיו קבועים, ובהם לא היה שום שינוי.

אבל בבית המקדש הייתה גם "קדושת מקום"¹ - עצם מקום המקדש נתקדש, ובשני עניינים: א) דווקא בנוגע לבית המקדש נאמר בפרשתנו "המקום אשר יבחר השם אלוֹקֵיכֶם בו"; ב) היה מעשה קידוש של קרקע (רצפת) המקדש².

ומסיבה זו יש חילוק בין מקום המשכן למקום המקדש:

שבמשכן, לאחר שפירקוהו ונסעו משם³, לא נשארה שום קדושה במקום הראשון⁴.

מה שאין כן בבית המקדש⁵, המקום עצמו נתקדש. "המקום אשר יבחר [השם אלוֹקֵיכֶם בו]", הבחירה היא במקום. ולכן הקדושה קבועה שם לעולם ועד⁶.

א. כי אף ש"הכל בכתב מיד ה' עלי השכיל" (דה"א כח, יט), ד"כל מלאכת התבנית (ש) הודיעו הקב"ה כו" (פרש"י סוכה נא, סע"ב). וראה גם ירושלמי מגילה פ"א ה"א; ויתירה מזו: בסוכה שם מוכח, דנאמר זה לא רק על העזרה ומבנים (וראה פרש"י שם. וראה פרש"י דה"א שם) - מ"מ אין לומר בסתם ענין שהוא גז"כ ואין ע"ז שום הסברה. וראה קרית ספר שם ספ"ד. ב. תש"ל, כו. פקודי מ, ט. וראה שבועות טז, ב.

ג. ראה מהרש"א שם ט, א: לא ה' למשכן שום קביעות מקום ולא הוא צריך לקדש המקום בהיקף ב' תודות ובשירי מנחה אלא שהמשכן נתקדש במשיחה אבל... בבנין בהמ"ק שנקרא נחלה בעי לקדושת המקום (עיי"ש), ועד"ז כתב בנוגע לשילה: שהוא מקרי מנחה בקביעות מקום כו' ע"כ הוא צריך לקדש המקום. וראה בהנשמן לקמן הערה ה). וראה תוס' שבעה עהרה הבה.

ד. ראה תוד"ה או אידי שבועות טז, ב - בפ' רבינו חיים כהן.

ה. פרשתנו יב, יא, ספרי ופרש"י שם. וראה בארוכה לקו"ש חכ"ד ראה א. וש"נ.

ו. ראה זבחים כד, א בפרש"י ותוס' שם. רמב"ם הל' בית הבחירה פ"א הלכה יו"ד ובמפרשי הרמב"ם שם.

ז. ראה מנחות צה, סע"א (וש"נ). ובכ"מ. וראה הערה הבה.

ח. ראה תוד"ה בשילה (יומא מד, א) דמפרש עפ"י השק"ט שבשבעות שם. עיי"ש. ולהעיר שבתוס' שם "אבל במשכן לאחר שנסעו משם ופירקוהו והעמידוהו במקום אחר אין חייבין על מקומו הראשון" (וראה פ' רגמ"ה מנחות שם "שאין ראויים להכנס לאותו מקום שהי' ב' אה"מ מפני שהי' קדוש"). וראה אמבואה דספרי נשא שם. ואכ"מ.

ט. ראה מו"ק ט, א (ועד"ז שבועות טז, ב): משכן שאין קדושתו קדושת עולם... מקדש שקדושתו קדושת עולם (להעיר עד"ז משיעור הרמב"ם דיום ג' דשבווע זה (תשד"מ) - הל' נזירות (פ"ז ה"ג) - החילוק דנזיר וכהן, "שזה (נזיר) קדושתו קדושת שעה (ואפילו הי' נזיר עולם), והכהן קדושתו קדושת עולם". וראה רדב"ז ולח"ש שם). וראה ר"ח שם. תוס' יומא שם. ובח"י הרמב"ן שבועות שם: ואפשר דמאי דקדושתו קדושת עולם שמואחר שנבחר הבית שוב לא השרה הקב"ה שכינתו במקום אחר אע"פ שחורב, משא"כ במשכן שנבחר אה"כ מקדש. וראה חידושי הרשב"א והריטב"א שם.

י. ואין בכל הנ"ל סתירה למבואר בלקוטי שיחות חכ"א ע' 151 עד"ז לגבי המשכן - כי שם המדובר לא במקום המשכן, כי אם בחלקי המשכן.

הייתה תוספת ועלייה בקדושה ביחס למקום שלפניו.

ועל פי זה יש לומר שדין זה, ש"המקדש כולו לא היה במישור אלא במעלה ההר", נובע מעליות הדרגות שבקדושת המקדש: כל חלק שבמקדש הגבוה בשטח מקומו, יש בו קדושה נעלית יותר*.

בהמשך ההלכות, הרמב"ם עוסק ברמות הקדושה השונות שחלות בחלקי המקדש. נשווה בין סולם רמות הקדושה לבין מפלסי הגובה בבית המקדש, ונוכל לראות שהם מקבילים כמעט לגמרי.

הגובה	רמת הקדושה
[הר הבית גבוה מגובה פני העיר ירושלים]	הַר הַבַּיִת מְקֻדָּשׁ מִמָּנָה [מִירוּשָׁלַיִם]
כְּשֶׁאָדָם נִכְנָס מִשְׁעַר מִזְרָחִי שֶׁל הַר הַבַּיִת מְהֵלֵךְ עַד סוֹף הַחֵיל בְּשׁוּה*	הַחֵיל מְקֻדָּשׁ מִמָּנָה
וְעוֹלָה מִן הַחֵיל לְעֶזְרָת הַנָּשִׁים	עֶזְרָת הַנָּשִׁים מְקֻדָּשֶׁת מִן הַחֵיל
וּמְהֵלֵךְ כָּל עֶזְרָת הַנָּשִׁים בְּשׁוּה, וְעוֹלָה מִמָּנָה לְעֶזְרַת יִשְׂרָאֵל	עֶזְרַת הַנָּשִׁים מְקֻדָּשֶׁת מִמָּנָה
וּמְהֵלֵךְ כָּל עֶזְרַת יִשְׂרָאֵל בְּשׁוּה וְעוֹלָה מִמָּנָה לְעֶזְרַת הַכֹּהֲנִים	עֶזְרַת הַכֹּהֲנִים מְקֻדָּשֶׁת מִמָּנָה
וּמְהֵלֵךְ כָּל עֶזְרַת הַכֹּהֲנִים וְהַמִּזְבֵּחַ*, וְעוֹלָה מִשָּׁם לְאוֹלָם	בֵּין הָאוֹלָם וְלַמִּזְבֵּחַ מְקֻדָּשֶׁת מִמָּנָה
וְהָאוֹלָם וְהַיֵּכָל כָּלָּו בְּשׁוּה*	הַיֵּכָל מְקֻדָּשׁ מִבֵּין הָאוֹלָם וְלַמִּזְבֵּחַ
	בֵּית קֹדֶשׁ הַקֹּדֶשִׁים מְקֻדָּשׁ מִמָּנָה

(*) אפשר לראות ששני התרשימים לא מקבילים לגמרי. יש מקומות שבהם אין עלייה פיזית אבל רמת הקדושה עולה. גם לכך יש משמעות והסבר, ונעסוק באחד המקומות האלה כדוגמה בהמשך.

יא. אבל לא כל מקום המקדש יותר גבוה יותר בשטח – ראה לקמן בפנים בנוגע לקה"ק. ויל"ע בנוגע להחיל שלדעת הרמב"ם "מהלך עד סוף החיל בשוה" וכן צ"ע בנוגע לבין האולם ולמזבח, שאין שם מעלות, אף ש"בין האולם ולמזבח מקודש ממנה (מעזרת כהנים)" (שם פ"ז ה"ב). וראה לקמן הערה יז.

ההבדל המהותי בין המקדש למשכן הוא בשאלה מה קדוש כאן.

במשכן – השכינה שורה במבנה, לא בקרקע שעליה הוא עומד. כמו אוהל בקמפינג או קרוון זמני – המבנה הוא מבנה שגרים בו ומשתמשים בו, אבל הוא איננו קשור לקרקע הספציפית במיקום כזה או אחר. החלקים של המבנה והכלים שלו היו קדושים, אבל לא הייתה לו 'רצפה קדושה'.

בבית המקדש – השטח עצמו נבחר על ידי הקדוש ברוך הוא, אותם דונמים ספציפיים של אדמה התקדשו. כך אומר משה במפורש בפרשת השבוע שלנו: "וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' הָעָם – הַשֵּׁם בָּחַר בַּמָּקוֹם, לֹא רַק בַּמִּבְנָה. זֶה כְּמוֹ קִיבוּעַ שֶׁל הַקְּדוּשָׁה אֶל הַמָּקוֹם.

ואכן, במקדש נערך טקס מיוחד של קידוש הקרקע שעליה נבנה המבנה. הטקס כלל צעדה מיוחדת בהיקף גבולות השטח המקודש, שלוותה בשירה ובקורבן מיוחד¹¹. טקס זה התקיים פעמים בודדות בהיסטוריה, והוא זה שקידש את השטח של בית המקדש. הטקס עתיד להתקיים שוב בביאת המשיח במהרה בימינו, כשירחיבו את שטח המקדש המקורי.

לפי זה אפשר להבין הבדל הלכתי נוסף, מעניין מאד. אין נקודות קדושות לאורך המסלול שהמשכן עשה במדבר. בכל פעם שהמשכן התקפל ונסע הלאה, אל התחנה הבאה במדבר, לא היה שום דבר מיוחד במקום שעליו הוא עמד לפני שתי דקות. זו פיסת ארץ מדברית, כמו כל השטחים החוליים שסביבה. לעומת זאת, המקום שעליו עמד בית המקדש נותר קדוש גם כשהמבנה עצמו חרב, גם היום – משום שהקרקע עצמה התקדשה.

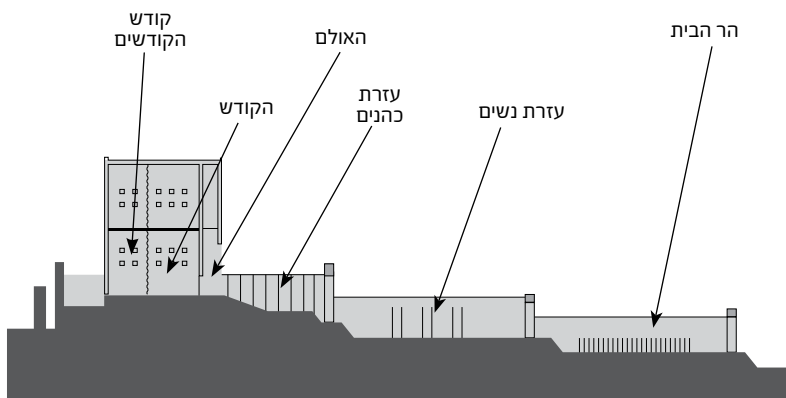
מפלסים של קדושה

כעת נוכל לחזור לנושא המפלסים, שהיו דווקא בבית המקדש ולא במשכן.

ראשית, עלינו להבין כי המפלסים הם ביטוי מוחשי-אדריכלי להיררכיה של רמות הקדושה השונות בחלקים השונים של בית המקדש:

חילוקי המקומות שהיו במקדש "במעלה ההר" – כך שההילוך מחלק אחד לחברו היה באופן של עלייה במעלות – הם בהתאם לכך שבכל אחד ממקומות אלו

11. כמסופר בגמרא שם, נסמן לעיל בגוף השיחה.

במדבר שבו הייתה באופן ארעי חניית המשכן.

ומטעם זה היה מקום המשכן "במישור", היינו שבשטח המשכן עצמו לא היו חילוקים בין מקום אחד במשכן למשנהו.

גם במשכן היו רמות שונות של קדושה בחלקים השונים של המתחם. אבל לא היה לזה ביטוי בגובה הפיזי, משום שהקדושה של המשכן לא שרתה בכלל ברצפה. היא חדרה אל החלקים השונים שהרכיבו את המבנה, היא שהתה בחלל של המשכן - אבל לא בקרקע. במילים אחרות: במה שנוגע **לרצפה**, באמת לא היה שום הבדל קדושתו בין המקומות השונים במשכן.

בית המקדש, לעומת זאת, היה שונה מהותית מהמשכן: הקדושה שלו הייתה בתוך אדמת הר הבית, לא פחות מאשר בקירות, ברהיטים ובחדרים שלו. לכן, סולם הקדושה שלו התבטא גם בגבהים הפיזיים, בגובה המפלסים השונים של הרצפה.

דירה בתחתונים

עד עכשיו דיברנו על ההבדל בין המשכן למקדש בשפה תורנית-הלכתית. אך מאחורי הדברים עומד רעיון עמוק הרבה יותר על מהותו של בית המקדש, אותו מלמדת אותנו החסידות. נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

המשכן היה דירת עראי (כביכול) לקדוש ברוך הוא, מה שאין כן בית המקדש היה דירת קבע של הקדוש ברוך הוא. עיקר עניינו של המשכן היה לא כל כך

אפשר לראות שהטיפוס הפיזי הוא גם טיפוס מקביל בהיררכיה של קדושה. ככל שעולים למפלס גבוה יותר, כך רמת הקדושה במקום גבוהה יותר.

יש ביטויים הלכתיים להבדלים בין רמות הקדושה השונות, בעיקר בתנאי הכניסה לכל מתחם. למשל: להר הבית לא נכנסים טמאים בטומאות חמורות, לבית המקדש לא רשאים להיכנס אפילו אנשים שטמאים בטומאות קלות, עזרת הכוהנים היא מתחם סגור לכוהנים בלבד, ולקודש הקודשים רק הכהן הגדול רשאי להיכנס ורק ביום הכיפורים.

זה מסביר לנו מדוע בית המקדש היה בנוי במפלסים. פשוט, היו בו מתחמים ברמות קדושה שונות, והיה לזה ביטוי גם בפערי הגובה הפיזיים במבנה.

ומדוע דווקא בבית המקדש זה היה כך, ולא במשכן? זה מתחבר עם מה שלמדנו קודם על קדושת המקום מול קדושת המבנה.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

דווקא במקדש, שבו הקדושה היא בשייכות למקום עצמו, ייתכן לומר שחילוקי הקדושה שבמקדש יוצרים חילוקים במקום המקדש, בגובה השטח שבו נבדל מקום אחד ממשנהו.

מה שאין כן המשכן לא היה באופן של קביעות במקום, אלא קדושתו הייתה בחלקי אהל מועד, הקרשים והיריעות וכו'.

ולכן החילוק שבין קדושת חלקי המשכן לא נמשך ולא נקבע וחל על המקום

לפעול שינוי קבוע בגשמייות העולם, אלא 'לשקף' את סדר ההשתלשלות של העולמות^{יב}.

המעלה והחידוש שבבית המקדש ביחס למשכן הוא בכך שעל ידו נשלמת הכוונה של "נתאוה הקדוש ברוך הוא להיות לו דירה בתחתונים"^{יג} דווקא. היינו, שהקדושה, השראת השכינה, תומשך בתוך העולם ותחדור בו.

ומאחר שעניינו של בית המקדש הוא להמשיך את השראת השכינה בעולם באופן שהקדושה תחדור בתוך הגשמייות ותעלה אותה, לפיכך התבטא הדבר גם במציאותו הגשמית של העולם עצמו - בכך שהמקום שבו עמד בית המקדש היה בהר, למעלה מהמקומות שסביבו^{יד}; וככל שהעלייה ומדרגת הקדושה שבמקדש היו נעלות יותר, היה גם המקום הגשמי גבוה יותר בגשמייות.

המטרה של המשכן הייתה בעיקר לתת ביטוי מוחשי לשכינה, להיות מקום בו הקדוש ברוך הוא נוכח ומורגש.

נתאר לעצמנו יהודי שחי את חיי החומר, אוכל, ישן, עובד ומטפל בילדים, והוא מחפש קשר לרוחניות וקדושה. זה בדיוק מה שהמשכן מספק לו. במשכן הוא חווה באופן בלתי אמצעי את הנוכחות של הקדוש ברוך הוא, הציץ ונכנס לרגע לעולמות שבהם הדבר היחיד שחשוב הוא עבודת השם.

בבית המקדש היה משהו דומה, אבל מאד שונה. למעשה, בית המקדש מייצג כמעט את ההיפך. בית המקדש מראה כיצד הקדושה ששוררת בעולמות העליונים יכולה להשפיע גם על העולם שלנו, איך אנו יכולים לחבר אותה לחיי היומיום שלנו ולהתנהג בהתאם, איך נוכל להפוך אפילו את החפצים הדוממים שלנו לאמצעים שמשרתים את הקדושה.

זו הסיבה האמיתית לזה שהקדושה של בית

המקדש נקלטה לתוך הקרקע, עד כדי כך שרמת הקדושה ניכרה אפילו במפלס הגובה הפיזי של המבנה. בית המקדש מבטא את החיבור בין רוחניות וקדושה לבין העולם התחתון והגשמי. ומדובר בחיבור כל כך עמוק ופנימי, שמגיע עד האדמה עצמה, עד לחומר הגשמי הכי נמוך, גם בגובה וגם באיכות. בית המקדש מכריז: אף חלק בבריאה לא יהיה מנותק מהקדושה, גם לא החלק הנחות ביותר. הקדושה חודרת בכל חלקי הבריאה, ומשפיעה עליהם להיכנס אל מתחם הקדושה.

בית המקדש הוא לא רק מקום פיזי, אלא מקור להשראת השכינה בקרבנו אנו, בליבו של כל יהודי. ומהיסוד הזה נוכל ללמוד תובנה יסודית על עבודת השם שלנו.

אצל כל אחד מאיתנו, בסיטואציות החיים השונות, הקדושה והרוחניות יכולות להיות 'כמו משכן' ויכולות להיות 'כמו בית מקדש'.

כשיהודי ניגש לעבוד את השם, עומדות בפניו שתי דרכים. הוא יכול לראות בעולם אתגר מאיים לדרך שלו, מה שיגרום לו להסיק שהוא צריך להתרחק מהכול ולחפש רק את הדברים הרוחניים שבעולם, מתוך מגמה רק להתקדש יותר ויותר. הדרך השנייה היא לעשות להשם "דירה בתחתונים". כלומר: לראות את העולם הגשמי עצמו כמטרה, לשאוף ולפעול לקדש את החומר עצמו.

מצב אחד הוא שיהודי לומר ומתפלל ועבורו זו שעת התנתקות מהעולם, בה הוא נזכר בקדוש ברוך הוא וטועם את העולם הרוחני. אבל כשהוא ניגש לאחר התפילה לארוחת בוקר או יוצא לעבודה, יש נתק בין ה'קרקע' לבין המשכן הרוחני שלמעלה ממנה. הוא מרגיש שהוא הולך לעולם חיצוני מנותק מהסידור ומהגמרא, הוא חש אי-נעימות להימצא במקום ומשתדל כמה שפחות 'להיות שם', כמה שפחות לבוא במגע עם אנשים ומושגים שאינם שייכים לבית המדרש.

אבל יש מצב אחר. יהודי מתפלל ולומד, ואחר כך עולה לרכב ויוצא לעבודה, ומרגיש שהוא ממשיך לממש את השליחות שלו. התפילה והלימוד מאירים את כל היום שלו, ומשפיעים עליו עד לפרטים הקטנים: בתפילה הוא חשב על הנשמות הטהורות של הילדים שלו שעליו האחראיות לחנך אותם, ולכן כשהוא יוצא לשחק עם הילד בגינה הוא מכבה את הטלפון ומקדיש לילד את מלוא תשומת הלב. בשיעור תורה הוא

יב. ראה בחיי תרומה כה, ט. ועוד. תורת העולה לרמ"א ח"א באריכות. ולהעיר מתניא פל"ד.

יג. תנחומא נשא טז. וראה גם במדב"ר פי"ג, ו.

יד. ראה זבחים נד, ב (וש"נ): מלמד שבית המקדש גבוה מכל א"י וא"י גבוהה מכל ארצות. וראה להלן זבחים שם - הובא בפרש"י ברכה לג, יב.

לגובה המקום מצד עצמו, אלא לאדם המהלך ועולה.

ויש לומר שבכך מרמז הרמב"ם, שכאשר האדם 'הולך' מדרגה לדרגה בכל המדרגות הללו בקדושה, הדבר מוכרח להיות באופן של "עולה" - להביא לעלייה באדם עצמו. עליו להתרומם ולעלות מדרגה לדרגה."

אבל כשהנידון הוא מדרגות קודש הקודשים, אין זה באופן שהאדם הוא "הולך ועולה", שהוא הולך ומתעלה בעליותיו בקודש, אלא הוא נמצא כולו בביטול במציאות לגמרי, "כולו בשווה"!

עד עכשיו חשבנו על הדברים מהצד של בית המקדש, ועכשיו נראה איך זה באמת משפיע עלינו - על האדם שנכנס לתוכו. שהרי בית המקדש הוא יסוד של עבודת השם, הוא נותן לנו את ההשראה לחיים של קדושה והתעלות. וכך גם צריך להסתכל על המדרגות, בעיניים שלנו.

אפשר ממש לשמוע את זה בתיאור ההלכתי של הרמב"ם. הוא לא מתאר תיאור טכני של פערי גבהים, אלא כמו מין חוויה של סיור בבית המקדש: "כְּשֶׁאָדָם נִכְנס מִשְׁעַר מִזְרָחִי... עוֹלָה מִן הַחֵיל לְעֹזֶרֶת הַנְּשִׁים בְּשָׂתִים עֶשְׂרֵה מַעְלֹת" ושוב עולה ושוב עולה. אפשר לחוש את חווית הטיפוס.

וכמו שזו הייתה חווית טיפוס פיזית מאומצת, היא גם ביטוי לחווית טיפוס רוחנית. המדרגות בבית המקדש ממקום קדוש למקום קדוש יותר הן תזכורת: כדי להגיע ממצב אחד למצב קדוש יותר בחיים שלך, אתה צריך "לעלות". אתה לא

למד שבאוכל מעלים את המאכל לקדושה, ולכן גם כשהוא רעב מאד הוא אוכל בנימוס ולא בתאוותנות, ומקפיד לברך בריכוז לפני ואחרי. אצל יהודי כזה, לא רק שהמקדש איננו מנותק מהקרקע, להיפך - הוא חודר אל תוך הקרקע ומקדש אותה.

זו, אם כן, המשמעות העמוקה של ההלכה "הַמִּקְדָּשׁ כָּלוֹ לֹא הָיָה בְּמִשּׁוֹר, אֶלָּא בְּמַעֲלָה הֶקֶר".

האולם וההיכל כלו בשווה

כעת נחזור לתרשים שמקביל בין סולם הקדושה בבית המקדש למפלסים הפיזיים שלו, ונגלה משהו תמוה:

לפי הנ"ל, שהעליות בשטח המקום הן בהתאם לדרגות השונות והעליות שבקדושת המקום, שככל שקדושתו של חלק זה במקדש נעלית יותר, היה מקומו גבוה יותר - למה לא היו מעלות, וריבוי מעלות, לעלות לקודש הקודשים?!

הלא קודש הקודשים היה נבדל בקדושתו מכל חלקי הבית. וכמו שביאר הרמב"ם בפרק הבא¹, שהקדושה העליונה ביותר² היא בבית קודש הקודשים, "שאין נכנס לשם אלא כהן גדול ביום הכיפורים בשעת העבודה".

ואם כן, היה עליו להיות גבוה הרבה יותר בשטח מקומו!

דווקא קודש הקודשים, שיא השיאים של בית המקדש - שמבטא את זה שאין ניתוק בין המציאות הגשמית לבין הקדושה אלא להיפך, הקידוש של המציאות עצמה - לא יושב על שטח גבוה יותר מהאזורים המקודשים פחות שנמצאים סביבו. לקודש הקודשים לא עולים במדרגות. איך זה מסתדר?

נקרא את ההסבר בלשונו של הרבי:

לשון הרמב"ם: "כשאדם נכנס משער מזרחי של הר הבית, מהלך עד סוף החיל בשווה, ועולה מן החיל לעזרת הנשים בשתים עשרה מעלות."

היינו שהדברים מתייחסים לא כל כך

טו. פ"ז הכ"ב.

טז. כי חלק העלי' שהי' מכוון על קדש הקדשים ש"אין נכנסים לו אלא פעם אחת בשבוע לידע כו" (שם הכ"ג) אינה עלי' בקדושה לגבי קה"ק - עי' לשון הרמב"ם שם (שלא כתב כמו בהשאר שלפניו "מקדוש ממנו"). והרי מפורש ברמב"ם (לעיל ה"ג) דרך "עשר קדושות הן בא" וזו למעלה מזו". ובקריית ספר שם "דאע"ג שעליות לא נתקדשו כו' עליות היכל נתקדשו... וקדושתה שלא יכנסו שם ללא לצורך דהא קדושת היכל נמי היא כו". וראה תו"ט - מדות פ"ד מ"ה, כלים ספ"א ד"ה קדש הקדשים.

יז. להעיר מתורת העולה שם פ"ד. רפ"ז. ופ"י. ושם מבאר ג"כ הטעם שאין מעלות לעלות לחיל, וכן בין האולם ולמזבח, ומן ההיכל לקה"ק.

יח. מעין דוגמא לזה - ר"ז צם מאה (מ') תעניתא דלשתכח תלמוד בבלי (ב"מ פה, א), שיוכל לתמוד תלמוד ירושלמי. כי בשכלים שבערך העלי' מדרגא לדרגא היא ע"י לימוד ועלי' נעלית יותר בשכל; משא"כ שכל שבאין ערוך, כמו החילוק דבמחשכים הושיבני זה תלמוד בבלי (סנהדרין כד, א) לדרך הלימוד בירושלמי דאין תורה כתורת א"י (ראה ספרי ר"פ עקב. ב"ר פט"ז, ד). צ"ל ביטול השנה הקדומת לגמרי. כמבואר בארוכה בסו"מ תש"ח ע' 121 ואילך. ושי"נ.

יכול להישאר אותו דבר.

נעקוב אחרי אחד העולים לרגל לבית המקדש. מחוץ למקדש הוא התעניין בחדשות ופנאי, השקיע בבגדים ממותגים והתעקש לאכול בדיוק כמו שהוא אוהב. אבל כשהוא נכנס לבית המקדש עליו להיות רציני. כאן הוא כבר חושב על הנשמה שלו, על הקשר שלו עם השם. וכך, ככל שהוא עולה גבוה יותר, הלב שלו פועם בחוזקה יותר והוא מרגיש יותר את האהבה להשם ואת הרצון להתקרב אליו, לשבת וללמוד ולקיים את המצוות.

כך גם בעבודת השם של כל יהודי. כשיהודי מתפלל ברצינות ומתאר כיצד המלאכים זועקים להשם "קדוש קדוש", הוא לא יכול להתעניין תוך כדי זה בפוליטיקה. כשיהודי לומד בחסידות על הנפש האלוהית שלו, הוא חייב להרגיש מוזר לפתוח את הטלפון כדי לקרוא בדיחה שרצה ברשת. משהו כך צריך להשתנות אם אתה רוצה להתעלות באמת.

בכל מדרגה שעולים - בבית המקדש, או במדרגות המטפוריות בעבודת השם - חשים קרבה גדולה יותר להשם ומשיכה חזקה פחות לתאוות שהעולם מציע. בדומה למה שאנחנו מרגישים בשעת התקיעות בראש השנה או בתפילת נעילה של יום כיפור. מה שמעסיק אותנו ביומיום נהיה פחות חשוב, כי התרוממנו, עלינו במדרגה.

אבל יש רגע שבו הטיפוס נעצר, וזה בקודש הקודשים.

נתאר לעצמנו שאותו יהודי שמבקר בבית המקדש הוא בעצם הכהן הגדול העומד להיכנס לכספת של הקדושה, לקודש הקודשים. אנו עלולים לחשוב בטעות שכשהוא עומד לפני הפרוכת שמאחוריה קודש הקודשים הוא חושב: "הנה, אני עומד להגיע לשיא ולהיכנס לקודש הקודשים. אני עומד להתרומם עוד, לעוף לגובה רוחני חדש".

אבל זה לא נכון. כי כשהכהן הגדול מגיע לשיא ההתעלות ופוסע אל פנים קודש הקודשים, הוא מפסיק להרגיש 'טיפוס'. הוא לא חווה חוויה

רוחנית כעת, משום שהוא בכלל לא חושב על עצמו עכשיו - לא על כך שהוא אוהב את השם, ולא על כך שהוא צמא לדבוק בו. הוא מפסיק להתעסק בהתעלות שלו, וחושב רק על השם, מה הוא רוצה ממני ואיך אני עושה לו נחת.

לכן דווקא כאן, בכניסה למקום הקדוש בעולם, אין מדרגות לטפס עליהן. כי כאן אתה לא מחפש לעלות גבוה יותר. אתה פשוט שם, נמצא עם השם וחושב רק עליו.

כדי להמחיש את הדרגה הגבוהה הזו, שבה האדם כלל לא רואה את עצמו בסיטואציה, נמשיל את היהודי שעובד את השם למתנדב בארגון הצלה. לפעמים הוא נקרא באמצע העבודה לעזור לילד ששבר את הרגל, לפעמים הוא דוהר על אופנוע כדי לחבש אדם שנפצע, ולעיתים הוא נקרא באמצע הלילה לבצע החייאה למבוגר שהתמוטט.

ייתכן שיש לו גם מניעים אישיים להתנדבות: הטיפוח על השכם שהוא מקבל מחבריו, הריגוש מהאקשן שבפעילות הנמרצת, ההתרגשות לקבל את התודה מבני המשפחה של מטופל שהוא הציל את חייו או המשמעות שהצלת חיי אדם מעניקה לחיים שלו.

אך מה קורה כשמתרחש חלילה אירוע רב נפגעים, אסון המוני שבו הוא צריך לתת יד ולהציל כמה שיותר בני אדם? ברגע כזה הכול נשכח. המתנדב לא חושב על כלום חוץ מאשר "מה אני צריך לעשות עכשיו". עכשיו הוא במשימה, וכל השאר כאילו לא קיים.

כך זה גם ב'קודש הקודשים' האישי שלנו. מהו השיא של השיאים, מהי הפסגה בעבודת השם? כשיהודי מפסיק לחשוב על עצמו, ומתחיל לחשוב **אך ורק** על רצון השם ממנו. זוהי הקרבה הגדולה ביותר שיכולה להיות בין האדם לאלוקים: להוציא את עצמו מהתמונה. לא לחשוב על צבירת הנכסים הרוחנית שלו ולא על ההתקדמות האישית שלו בעבודת השם, אלא להתייצב ולהיות שם לנוכח פני השם.

שבת קודש פרשת ראה

כז מנחם אב – שבת מברכים חודש אלול

תהלים

בבוקר לפני התפילה אומרים את כל התהלים בציבור¹. נוהגים לומר את התהלים לבושים בחליפה וכובע וחגורים באבנט².

אחרי אמירת כל התהלים, מי שאין לו הורים יאמר קדיש יתום. ואם יש חיוב (יארציט או מישוה בשנת אבל), יאמר קדיש יתום אחרי אמירת כל ספר בתהלים (לאחר אמירת ה"הי רצון")³.

אחרי אמירת התהלים לומדים בציבור במשך כשעה מאמר חסידות שיהיה מובן לכולם, ואחר כך מתפללים⁴.

ברכת החודש

לפני ברכת החודש מכריזים את זמן מולד הירח, כי נכון שיידעו את זמן המולד לפני שמברכים את החודש⁵.

מולד הירח ביום שלישי, בשעה 14:37 ושנים עשר חלקים.

החזן בברכת החודש (זה לא מוכרח להיות החזן של שחרית או של מוסף) אומר את הברכה בעמידה, וגם הציבור עומד.

החזן לוקח את ספר התורה ומחזיק אותו בידו באמירת ברכת החודש⁶.

בברכת החודש אומרים: "ראש חודש אלול ביום השלישי וביום הרביעי, הבא עלינו לטובה".

אחרי שמסיימים את ברכת החודש, החזן מוסר את ספר התורה לאדם אחר שיחזיק אותו בישיבה, והציבור רשאי לשבת.

לא אומרים "אב הרחמים".

אחרי "אשרי" החזן שוב לוקח את ספר התורה וקורא "הללו".

אחרי התפילה עורכים התוועדות בבית הכנסת⁷,

יש לוודא שאחרי ההתוועדות אוכלים סעודת שבת בבית וממשיכים את ההתוועדות עם בני הבית⁸. כדאי שגם הנשים והבנות יערכו התוועדות⁹.

פרקי אבות

לאחר תפילת מנחה קוראים את פרק שישי בפרקי אבות.

יום שני

כז מנחם אב – ערב ראש חודש

בערב ראש חודש יש להוסיף בלימוד תורה, בתפילה ובנתינת צדקה¹⁰, וכן מחלקים לצדקה את מה שהצטבר בקופות הצדקה במהלך החודש¹¹.

בתפילת מנחה לא אומרים תחנון¹².

ליל ראש חודש

בתפילת ערבית, וכן בכל התפילות בראש חודש, מי שבשנת אבל לא עומד חזן¹³.

לא מכריזים "עלה ויבוא" לפני שמונה עשרה בערבית ולא בשחרית (בשני ימי ראש חודש), אלא מזכירים לציבור בדפיקה על השולחן וכדומה¹⁴.

1. אג"ק אדמו"ר מהוריי"צ ח"ג עמ' תל.

2. כך נוהג הרבי וכל הציבור עימו.

3. אג"ק של הרבי כרך י עמ' דש. ס' המנהגים עמ' 30 ועמ' 55.

4. אג"ק ח"ד עמ' תכג, קובץ מכתבים שבס"ס תהלים 'אהל יוסף יצחק' עמ' 192, לוח 'היום-יום' כו כסלו וספר המנהגים עמ' 30.

5. סידור אדמו"ר. ליקוטי מהרי"ח (בראש ח"ג, בהשמות לח"ב פחב), ושערי-רחמים על השערי-אפרים שער י ס"ק מז.

6. קצות השולחן סי' פג בבדה"ש ס"ק י, משערי אפרים שם ס"ו. ראה

משנה-ברורה סי' קמו בשער-הציצון ס"ק יח.

7. היום-יום, ל' בניסן.

8. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

9. ספר המנהגים עמ' 30. לקוטי-שיחות, כרך טז, עמ' 523. אג"ק כ"ק

אדמו"ר נשיא דורנו כרך י עמ' ג.

10. התוועדויות תשמ"ו ח"ג ס"ע 593.

11. ספר-המנהגים עמ' 77.

12. סידור אדה"ז, לפני "למנצח... יענק".

13. ספר-המנהגים עמ' 36, 8.

14. שם, וס' דיני ומנהגי ראש-חודש – חב"ד פ"ז הערה 4.

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת ערבית, אינו חוזר ומתפלל.

מנהגי ראש חודש

לא מסתפרים¹⁵ ולא קוצצים ציפורניים בראש חודש¹⁶.

הנשים נוהגות לא לעשות מלאכות מסוימות בראש חודש, כמו תפירה¹⁷ וגיהוץ של בגדים שלא צריך לאותו יום¹⁸ - בכל מקום לפי מנהגו¹⁹.

יום שלישי

ל מנחם אב - יום א של ראש חודש אלול

בראש חודש יש להתאסף יחד בכל קהילה ובית כנסת, לערוך התוועדות ובה יאמרו "לחיים" ויברכו איש את רעהו בכל הברכות הטובות, ידברו דברי תורה, ייתנו לצדקה²⁰ ויקבלו יחד החלטות טובות בענייני תורה ומצוות²¹.

נוהגים להוסיף מאכל מיוחד בארוחה לכבוד ראש חודש²².

מהיום מתחילים לאחל "כתיבה וחתימה טובה", גם פנים אל פנים וגם בהתכתבות²³.

מהיום יש להתחיל לפרסם על כך שצריך לדאוג לצורכי החג עבור אלו שנזקקים לכך²⁴.

במהלך היום נוהגים להתאמן בתקיעת שופר²⁵, ומסתבר שצריך לתקוע תקיעה, שברים ותרועה.

החל מהיום - ועד תפילת מנחה של הושענא רבה - אומרים בשחרית ובמנחה את מזמור "לדוד ה' אורי וישעי". לא מוסיפים קדישים נוספים על הרגיל אחרי אמירת המזמור²⁶.

שחרית - היום ומחר

יש להשתדל במיוחד להתפלל שחרית במניין, כדי לומר הלל עם הציבור²⁷. ומי שמאחר לתפילה בציבור, לא יאמר את ההלל עם הציבור אלא לפי סדר התפילה²⁸.

באמירת ההלל, כל אחד מברך בעצמו את ברכות ההלל ("לקרוא את ההלל" ו"מלך מהולל בתשבחות")²⁹.

את הקטע "ואברהם זקן", שאומרים שלוש פעמים מיד לאחר אמירת הלל - גם החזן אומר, לפני שאומר קדיש תתקבל³⁰.

אחרי שמכניסים את ספר התורה לארון הקודש, חולצים את התפילין של רש"י ומניחים תפילין של רבינו תם. קוראים בהן קריאת שמע, פרשות "קדש" "והיה כי יביאך" ושש זכירות (ואת השיעורים היומיים לומדים אחרי סיום כל התפילה)³¹. אחר כך חולצים את התפילין ומתפללים מוסף.

לא מלבישים בחזרה את הזרוע בשרוול אחרי חליצת התפילין של רבינו תם לפני מוסף³², וכן אין להכניס את שרוול החליפה מתחת לאבנט³³ - ומתפללים כך מוסף³⁴.

החזן לא מסיים "ובא לציון" בקול רם. מכיוון שיש הפסקה ארוכה בין הכנסת ספר התורה לארון הקודש לבין אמירת חצי קדיש שלפני מוסף, החזן צריך לומר מזמור תהלים כלשהו לפני אמירת הקדיש, ולפחות את סיומו לומר בקול³⁵.

מנהג עתיק ללמוד בכל ראש חודש פסוק אחד עם פירוש רש"י ופירושים נוספים מפרק התהלים האישי המתאים לגיל (לדוגמה, מי שהוא בן שלוש עשרה - פרק יד). אם יש בפרק יותר משנים עשר פסוקים (ובשנה מעוברת, אם יש יותר משלושה עשר), מחלקים את הפרק ולומדים בכל ראש חודש מספר פסוקים כך שבמהלך השנה ילמדו

15. שו"ע אדה"ז סי' רס ס"א.

16. קצות-השולחן סי' עג בבדי-השולחן ס"ק ד, צוואת ריה"ח אות מח. וראה בס' מנהגי ר"ח-חב"ד פ"א הע' 2, ובס' קיצור הלכות משו"ע אדמוה"ז ב'מילואים' לסי' רס-רסב (עמ' נד).

17. 'תורת מנחה - התוועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 948.

18. שערי-תשובה ס"ק ג. כף-החיים ס"ק ללב.

19. שו"ע ורמ"א סי' תיו ס"א.

20. ספר השיחות ה'תש"נ ח"ב ע' 539.

21. היום-יום, ל' ניסן, 'התוועדות' תש"נ ח"ג עמ' 383. ראה גם שיחות קודש תשי"ג עמ' 276.

22. ראה שו"ע או"ח סי' תיט וכף-החיים שם ס"ק ד.

23. 'התוועדות' תשמ"ו ח"ד עמ' 339. 'אוצר מנהגי חב"ד' עמ' יב. ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 610.

24. סה"ש תנש"א ח"ב עמ' 808.

25. אוצר-מנהגי-חב"ד עמ' ז.

26. ספר-המנהגים עמ' 17.

27. רמ"א תכבב. שו"ע אדמוה"ז תפחג.

28. המזכיר הרה"ח ר"ל גרונר בשם הרבי בשם אדמו"ר מהורו"צ בשם אדמו"ר מהורש"ב. וראה כף-החיים סי' תכב ס"ק לח. וע"ע בידי' ומנהגי ראש חודש - חב"ד עמ' נה.

29. ספר-המנהגים שם. וראה אג"ק חלק טז עמ' פד. שיחות-קודש תשמ"א ח"ד סי' 322.

30. היום-יום, אדר"ח חשוון. ספר-המנהגים עמ' 36.

31. ספר-המנהגים עמ' 36.

32. מנהג ישראל תורה סי' צא ס"ק כו.

33. הרה"ח ר' דובער חן ע"ה בשם הבעש"ט.

34. כך נהג הרב.

35. ספר-המאמרים (ליקוט) לכ"ק אדמו"ר מהורש"ב, ח"ב עמ' שטז. אג"ק כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו ח"כ עמ' רפג.

את הפרק כולו. ואם יש פחות פסוקים, חוזרים ולומדים שוב את הפרק.

יעלה ויבוא

בתפילה

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת שחרית או מנחה, היום או מחר:

אם נזכר מיד אחרי שאמר את שם השם בסיום ברכת "המחזיר שכינתו לציון", יאמר "למדני חוקיך", ואז יאמר "יעלה ויבוא" ואחר כך ימשיך ויאמר "ותחזינה"³⁶.

ואם נזכר אחרי שכבר סיים את הברכה, יאמר "יעלה ויבוא" וימשיך בברכת מודים.

ואם נזכר אחרי שכבר התחיל "מודים", חוזר לברכת "רצה".

ואם נזכר אחרי שאמר את שם השם של סיום ברכת מודים או שים שלום, לפני שחוזר לברכת רצה משלים ואומר "ברוך אתה ה' למדני חוקיך", ואז חוזר לברכת רצה.

ואם נזכר אחרי שאמר את "היו לרצון" השני בסיום שמונה עשרה, חוזר ומתפלל שוב (בלי לומר "ה' שפתיי תפתח"), או שייגש חזן ויתפלל את חזרת הש"ץ.

ובשחרית] אם נזכר אחרי שהתפלל מוסף, אינו חוזר³⁷.

ואם שכח לומר "יעלה ויבוא" בתפילת מנחה - אם נזכר בתפילת ערבית, לאחר תפילת שמונה עשרה של ערבית יאמר מזמור תהלים ואחר כך יתפלל שוב את תפילת שמונה עשרה, ויכוון במחשבתו שזו תפילת נדבה³⁸.

בברכת המזון

מי ששכח לומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון - מיום שני בערב ועד השקיעה מחר³⁹ - אם נזכר אחרי שאמר את שם השם בברכת "בונה ברחמי ירושלים", אומר אחרי סיום ברכת "בונה ברחמי": "ברוך . . . שנתן ראשי חודשים לעמו ישראל לזיכרון". ואם נזכר אחרי שכבר התחיל לומר "ברוך" של הברכה הבאה, ממשיך את ברכת

המזון ולא חוזר⁴⁰.

יום רביעי

א אלול – יום ב של ראש חודש אלול

תקיעת שופר

אחרי תפילת שחרית תוקעים בשופר: תשר"ת (תקיעה-שברים-תרועה-תקיעה), תש"ת, תר"ת⁴¹.

אם לא תקעו אחרי שחרית, יתקעו לאחר תפילת מנחה⁴².

תוקעים כך בכל יום לאחר תפילת שחרית מדי יום בחודש אלול, חוץ מאשר בשבת ובערב ראש השנה.

כמו כן, תוקעים בשופר בהתכנסויות, ובפרט לחילי צה"ל ולאנשי כוחות הביטחון⁴³, וכן לילדים⁴⁴.

תהלים

מהיום עד ערב יום הכיפורים, אומרים בכל יום שלושה פרקי תהלים לפי הסדר. נהוג לומר אותם בציבור אחרי אמירת שיעור התהלים היומי בסיום תפילת שחרית, לפני אמירת קדיש יתום⁴⁵.

מי שלא אמר את פרקי התהלים ורוצה להשלים את מה שהחסיר, יתחיל ויאמר את פרקי התהלים שאומרים באותו יום (לדוגמה: בג' אלול - את הפרקים ז-ט) ואחר כך ישלים את מה שהחסיר⁴⁶.

מנהגי חודש אלול

במהלך חודש אלול עורכים חשבון נפש ותשובה על השנה החולפת ומקבלים החלטות טובות לשנה הבאה⁴⁷, נזהרים ביותר ב"סור מרע" ומגבירים את הפעילות ב"עשה טוב"⁴⁸ - ועושים זאת מתוך שמחה רבה⁴⁹.

בחודש אלול מוסיפים בתפילות ובתחנונים

40. שו"ע אדמו"ר סי' קפח סי'. סידור אדמו"ר.

41. ספר-המנהגים - מנהגי חודש אלול (עמ' 53 ואילך).

42. משיחת יום ג' דסליחות, כ"ד אלול תנש"א.

43. שיחות-קודש תשל"ו ח"ב עמ' 691 וס"ע 693, עיי"ש.

44. 'התועודיות' תשמ"ג ח"ד עמ' 1956, ועוד.

45. ספר-המנהגים שם.

46. שיחת ש"פ ראה תשל"ס ב.

47. שיחת אדר"ח אלול תשל"ה ס"ב.

48. ראה שיחת ח"י אלול תשל"ז ס"ד. ספר-השיחות תשמ"ח ח"ב עמ' 618.

36. כף-החיים סי' קיד ס"ק כח.

37. שו"ע אדמו"ר סי' קכו ס"ג.

38. לוח כולל-חב"ד בדרי"ח מרחשוון.

39. קצות-השולחן סי' מז ס"ד ע"פ סידור אדמו"ר.

חשבון נפש

מכתב ליהודי שעסק בהנחלת חינוך יהודי כשר לילדים. במכתב לרבי, הוא תיאר את חשבון הנפש המעמיק שהוא ערך עם עצמו, וסיפר שזה הביא אותו למסקנה שמצבו הרוחני לא טוב, וזה גרם לו לשקוע בדכדוך.

לעיתים תכופות צריך האדם לערוך בחינה [בדיקה] מאיזה צד באה תנועה פלונית [דחף נפשי מסוים] או רצון פלוני שמתעוררים בו, כדי לדעת האם זה נובע מהצד החיובי שבאדם או דווקא מהצד השלילי.

כי בהשקפה ראשונה [בהסתכלות שטחית] בלבד אי אפשר לברר אם זה מצד הקדושה או מהצד השני [מצד הטומאה] – משום שגם דברים שעל פניו נראים חיוביים, עלול להיות מעורב בהם מניע של היצר הרע. וכפי שידוע גם כן הפתגם של כבוד קדושת אדמו"ר מוהרש"ב נשמתו עדן, אשר אפשר [ייתכן] גם כן שהיצר הרע יתלבש ב'אצטלה של משי' [בלבוש רבני וחסיד מהודר].

ואחת הבחינות [המבחנים] שבעזרתם אפשר לדעת האם מדובר ברצון שנובע מהיצר הטוב או להיפך [והיא מהבחינות היסודיות] בזה הוא, אשר אם רואים שהתנועה או הרצון מביאים חלישות בעבודת הרוחנית - הרי זו הוכחה שבאים מצד השמאל [המתנגד לקדושה].

והוא הדין בנדון דידן [וכך גם בנושא שלנו]. אשר כפי שנראה ממכתבו, הנה חשבון הנפש שלו, שכותב אודותו, לא מחזק את העשייה הקדושה שלו אלא רק גורם לו לדכדוך ועצבות ובכך מחליש את החשק והחיות שלו במלאכתו - שהיא מלאכת שמיים, היינו עבודת העיסוק בחינוך הכשר [חינוך יהודי תורני]. ולכן קרוב לוודאי שזהו [חשבון הנפש הזה] מתחבולות היצר הרע.

וזהו נוסף על המבואר בתניא, אשר אפילו אם העצבות שאדם מרגיש היא ממילי דשמיא [מנושאים רוחניים], צריך לשית עצות בנפשו [לעבוד על עצמו להיחלץ מהעצבות]... וגם בנוגע לו, הנה מכל חשבון הנפש שכותב עליו, עדיין איני מבין מהו ה"בכך" [המסקנה המעשית] שפועל [שיוצאת מאותו חשבון נפש], לבד [חוץ מ] העצבות שכותב אודותה.

ובמילא [ואם כן], אין זה [ההתחפרות בחשבון הנפש על מצבו הרוחני] מעניינו. ובמקום זה יוסיף אומץ [יתחזק בעשייה] בחינוך בני ובנות ישראל, חינוך המקרב את ליבם לאביהם שבשמיים. ושָׁכַר איתו [והשכר שמקבלים על כך] אמור בכמה מקומות בדברי רז"ל. והשכר הוא אשר על ידי זה מאיר ה' עיניו גם הוא [גם של המחנך], לעלות במסילה העולה בית אל.

(אגרות קודש, כרך ח, אגרת ב'שלח)

חודש אלול הוא
עת להתבוננות
פנימה, סיכומים
וחשבונות.
החינוך החסידי
מדגיש את
הצורך בחשבון
נפש אמיתי,
מפוכח ונוקב
שכל אחד
צריך לעשות
עם עצמו, כדי
לדעת איפה הוא
עומד בעבודת
ה' וכיצד עליו
להתקדם. יחד
עם זאת, צריך
לדעת להשתמש
בצורה נכונה
בחשבון הנפש
ככלי יעיל
ומסייע, כדי
שלא ליפול
למלכודת של
ייאוש ודכדוך.

הביאור מופיע
בגופן כזה. מילים
שעוזרות לשטף
הקריאה הכנסנו
ללא סוגריים, מילים
שמבארות מושגים
או מילים - מופיעות
בתוך סוגריים.

פרשת ראה

עכשיו בגן עדן

ראַה אַנְכִי נִתֵּן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם, בְּרָכָה וּקְלָלָה (דברים, פ' יא, פסוק טו)

לפסוק זה יש משמעות עמוקה: "ראַה אַנְכִי נִתֵּן לְפָנֶיכֶם הַיּוֹם, בְּרָכָה וּקְלָלָה", הכוונה היא גם שכבר "היום", בזמן אמת, נשמתו של אדם זוכה להיות בעולם הברכה, או חלילה להיפך, הכול לפי מעשיו של האדם.

בספרים הקדושים כתוב שסביב האדם מתפשטים אוויר גן עדן וכן אוויר גיהנום. מחשבותיו ודיבוריו הטובים של האדם נרשמים באוויר גן העדן, והרעים - באוויר הגיהנום. יתרה מזו יש לומר, שמעשי האדם קובעים אף על הנשמה עצמה - האם היא מצויה כעת בגן עדן או בגיהנום. כאשר אדם מקיים מצווה, נמצאת נשמתו בגן עדן ("ברכה"), וכשהוא עובר עבירה, היא נמצאת באותה עת בגיהנום ("קללה").

(אדמו"ר הצמח צדק - אור התורה, דברים, עמוד תרמב)

נפשך היא שמתאוה לאכול

כִּי יִרְחֹב ה' אֶ-לֶיךָ אֶת גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר יִדְבֹּר לְךָ וְאָמַרְתָּ אֲכַלָּה בָּשָׂר כִּי תֵאָדָה נֶפֶשְׁךָ לֵאכֹל בָּשָׂר, בְּכָל אֶת נֶפֶשְׁךָ וְאֵכָל בָּשָׂר (פ' יב, פסוק כ)

בחסידות מוסבר כי בכל הליכות החיים, יש לאדם תפקיד וייעוד לברר את הניצוצות, לעשות מצווה בדברים הגשמיים ולהשתמש בהם לעבודת ה' - ובכך לתקן את ניצוצות הקדושה הטמונים בהם.

וכך מבואר הפסוק בחסידות: "ואמרת אוכלה בשר" - כאשר הגוף דורש אכילת בשר, "כי תאוה נפשך לאכול בשר" - יש לדעת שבאמת, סיבת הדבר היא שהנפש האלוקית היא זו שמתאוה לבשר, כדי לברר את ניצוצות הקדושה שבו.

בדומה לזה פירש הבעל שם טוב את הפסוק בתהלים "רעבים גם צמאים נפשם בהם תתעטף": כאשר אדם רעב או צמא למאכל ומשקה, הסיבה הפנימית לכך היא שנפשו האלוקית משתוקקת לברר את ניצוצות הקדושה המצויים במאכל ובמשקה.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ד, עמוד 1111)

פרשת שופטים

שׁוֹפְטִים וְשׁוֹטְרִים תִּתֵּן לְךָ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר ה' אֶ-לֶיךָ נָתַן לְךָ לְשִׁבְטֶיךָ, וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשְׁפַּט צֶדֶק (פ' טז, פסוק יח)

שמירת השערים של חודש אלול

את פרשת שופטים קוראים תמיד בחודש אלול. ואכן, יש קשר תוכני בין עבודת ה' בחודש אלול לבין פרשת שופטים, כפי שהדבר בא לידי ביטוי בפסוק הראשון של הפרשה:

בספרים הקדושים נאמר שהפסוק "שופטים ושוטרים תיתן לך בכל שעריך" רומז לעבודתו של האדם לשמור על קדושת גופו. הגוף הוא כמו עיר קטנה שיש לה שערים, ושערי הגוף הם הפתחים שבהם פועלים החושים - העיניים, האוזניים, הנחיריים והפה. כאשר האדם

ווארט חסידות

רעיונות קצרים מתורת החסידות על פרשת השבוע - רעיון אחד לכל יום

פתגם חסידי מביא לצלילות הדעת ו"מנקה" את הלב.

הנהגה טובה חסידית מאירה את הבית.

ניגון חסידי מחזק את התקוה והבטחון, מביא שמחה ומעמיד את הבית ואת בני הבית בקרן אורה.

(היום יום כ"ב תמוז)
בשם הרבי הרש"ב נ"ע)

מציב "שופטים ושוטרים" על שערי גופו, ושומר על מה שנכנס ויוצא דרכם, הוא שומר בכך על קדושת גופו ועושה ממנו "עיר אלוקים".

זוהי בדיוק עבודת חודש אלול. בחודש זה יהודי צריך לערוך עם עצמו משפט וחשבון נפש על כל מחשבותיו, דיבוריו ומעשיו שהתרחשו בעיר הקטנה שבו במהלך השנה החולפת, ולתקן את הדרוש תיקון לקראת השנה החדשה.

(הרבי - התנועות, תשמ"ו, כרך ד, עמוד 348)

לפסוק ואחר כך להכות

שופטים – ריגעים הפוסקים את הדין, ושוטרים – הורדין את העם אחר מצותם, שפמין וכופתין במקל וברציעה עד שיקבל עליו את דין השופט (רש"י)

גם בעבודת ה' הפנימית של כל אחד, עליו להציב "שופטים ושוטרים" - ואלו הם שני שלבים שונים בעבודה:

תחילה יש להציב את ה"שופטים" ולפסוק את הדין. כלומר, על האדם להתבונן באלוקות בדרגה השייכת אליו, להכיר בחסרונותיו ולהתבונן בהתעלות שתבוא לו כשיתקן את הדרוש תיקון. בשלב זה, האדם קודם כל יודע מהי דרגתו ומה תפקידו, וכך עליו לעבוד מול היצר הרע.

אך אם אין די בהתבוננות זו כדי לחולל שינוי ולהשפיע על היצר הרע, צריך לעבור לשלב ה"שוטרים" ו"להכותו במקל". כלומר, האדם צריך להתקומם מול היצר הרע ולעמוד מולו בתוקף ובנחרצות, כמו שאומרים חז"ל: "לעולם ירגיז אדם יצר טוב על יצר הרע".

(הרבי הרי"צ - ספר המאמרים, תרצ"ט, עמוד 247)

לעמוד ולכוון יהודים למקלט

תבין לך הדרך ושלשת את גבול ארצך אשר יעזיך ה' א-להיך, והיה לעם שמה כל רצח (פירק טז, פסוק ג)
תבין לך הדרך – "מקלט", "מקלט", היה פתגם על פרשת דרכים (רש"י)

מצבו של העם היהודי בזמננו מחייב כל יהודי להתייבץ ב"פרשת דרכים", שם נמצאים יהודים שאינם יודעים באיזו דרך ללכת, ולכוונם אל דרך התורה, שהיא מקלט רוחני מפני "גואל הדם", שהוא השטן המחטיא והמקטרג.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך ב, עמוד 365)

תפילה רק באהבה ויראה

לא יקום עד אחד באיש לכל עון ולכל חטאת בכל חטא אשר יחטא, על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר (פירק טז, פסוק טו)

בפסוק יש רמז לכך שתפילה מתקיימת רק כשמתפללים מתוך רגש של אהבת ה' ויראת ה': "על פי שני עדים" - האהבה והיראה, "יקום דבר" - יתקיים הדיבור אל ה', שהוא התפילה.

(אדמו"ר הצמח צדק - אור התורה, דברים, עמוד תתקצו)

אחריות ל"נופלים" ברוחניות

כי ימצא חלל בארמה אשר ה' א-להיך נתן לך לרשתה נפל בשדה, לא נדע מי הכהו (פירק כא, פסוק א)

מי שיושבים ב"עיר" במובן הרוחני, כלומר: שהם מצויים וחיים בסביבה של תורה ומצוות - הם האחראים על אותם יהודים ש"נופלים בשדה", אותם יהודים שנפלו והתרחקו מתורה ומצוות. זוהי אחריותם לספק לאותם יהודים את המזון הרוחני, את התורה, שתחיה אותם ולא תיתן להם ליפול חללים ברוחניות, חס ושלום.

(הרבי - לקוטי שיחות, כרך כד, עמוד 130)

עת לדעת

אירועים בדברי ימי חסידות חב"ד על-פי לוח השנה

מבוסס על הספר 'עת לדעת',
מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

כו מנחם-אב

תר"ג

אדמו"ר הצמח צדק עזב את העיר פטרבורג בדרכו חזרה לליובאוויטש, לאחר אספת הרבנים המפורסמת.

תנועת ההשכלה שפעלה בקרב יהודי רוסיה לחמה בחסידות, ונציגיה פעלו לחקיקת חוק שיחייב את הילדים היהודים ללמוד את שפת המדינה, מתמטיקה ומדעים. שר הפנים זימן אספת רבנים במטרה לבצע 'תיקונים' דתיים ולאסור את לימוד החסידות, על פי דרישת המשכילים, ודרש שהרבנים יחתמו כהסכמה על הצעת הממשלה.

אדמו"ר הצמח צדק עמד וחירף נפשו הקדושה נגד הצעת הממשלה, התנגד להצעות המשכילים וסירב לחתום על ההצעה. בשל כך נעצר שוב ושוב, בסך הכול עשרים ושתיים פעמים, כדי להניא אותו מעקשנותו. אדמו"ר הצמח צדק היה נתון אז בסכנה גדולה, והדבר נודע בכל רחבי רוסיה. בכל ריכוזי היהודים התאספו לתענית ציבור ושבתו ממלאכה. נחישותו ומסירות נפשו של אדמו"ר הצמח צדק השיגו את מטרתו, ובסופו של דבר שר הפנים נסוג מכל הצעותיו.

כט מנחם-אב

תקע"ב

בגלל מלחמת רוסיה-צרפת, אדמו"ר הזקן

ובני ביתו, ויחד איתם כשלוש מאות משפחות חסידים, עזבו את העיר ליאדי שבה התגוררו אחת עשרה שנים.

הרבי לא רצה לעזוב את מקום מגוריו בימי המלחמה, כדי שלא תיפול רוחם של יהודי רוסיה הלבנה. אולם כאשר צבא נפוליאון התקדם במהירות לעבר ליאדי, ציווה הרבי לעזוב את העיר במהירות ואף הורה לשרוף את הבית.

לאחר הסתלקות אדמו"ר הזקן העתיקה ממלכת חב"ד את בירתה מליאדי לליובאוויטש, שבה התיישב אדמו"ר האמצעי כעבור כשנה.

תרפ"ב

אדמו"ר הריי"צ נסע לליובאוויטש להשתטח באוהלי הקודש, בפעם היחידה אחרי קבלת הנשיאות. בהיותו שם חזר מאמר חסידות בבית הכנסת.

א אלול

תקפ"ב

חתונת הרב הקדוש רבי ברוך, בנו השני של אדמו"ר האמצעי, עם הרבנית ביילא רייזא, בת דודו - הרב הקדוש רבי חיים אברהם, בן אדמו"ר הזקן. בחתונה אמר אדמו"ר האמצעי כמה מאמרי חסידות.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

בסטר מישרי מרה: לא פי אתם עבדים את
הירדן לבא לרשת את-הארץ אשר-יהוה
אלהיכם נתן לכם וירשתם אתה וישבתם-בה:
פי אתם עבדים את-הירדן לבא לרשת את-הארץ
אשר-יהוה אלהיכם נתן לכם וירשתם אתה
וישבתם-בה: ארי אתון עבדין ית ירדנא למעל
למירת ית ארעא דיי אלהכון יחב לכון ומירתון
יתה ומיתבון בה: לב ושמרתם לעשות את
כל-החקים ואת-המשפטים אשר אנכי נתן
לפניכם היום: ושמרתם לעשות את כל-החקים
ואת-המשפטים אשר אנכי נתן לפניכם היום:
ותשרון למעבד ית כל קמיא וית דינא די אנא
יחב קדמיכון יומא דין: אאלה החקים
והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר
נתן יהוה אלהי אבותיך לך לרשתה כל-הימים
אשר-אתם חיים עלי-האדמה: אלה החקים
והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר
נתן יהוה אלהי אבותיך לך לרשתה כל-הימים
אשר-אתם חיים עלי-האדמה: אליו קמיא
ודינא די תשרון למעבד בארעא דיהב יי אלהא
דאברהם לך למירתה כל יומא די אתון קמין
על ארעא: ד אבד תאבדון את-כל-המקומות
אשר עבדו-שם הגוים אשר אתם ירשים אתם
את-אלהיהם עלי-ההרים הרמים ועל-הגבעות
ותחת כל-עץ רענן: אבד תאבדון את-כל-
המקומות אשר עבדו-שם הגוים אשר אתם ירשים
אתם את-אלהיהם עלי-ההרים הרמים ועל-
הגבעות ותחת כל-עץ רענן: אבדא תאבדון ית
כל אתריא די פלחו תמן עממיא די אתון ירתין
יתהון ית טעותהון על טוריא רמיא ועל רמתא
ותחת כל אילן עבוף: ג ונתצתם את-מזבחתם
ושברתם את-מצבתם ואשריהם תשרפון באש
ופסילי אלהיהם תגדעון ואבדתם את-שמן

בו ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה:
ראה אנכי נתן לפניכם היום ברכה וקללה: חזי
די אנא יחב קדמיכון יומא דין ברכן ולוטין:
בו את-הברכה אשר תשמעו אל-מצות יהוה
אלהיכם אשר אנכי מצוה אתכם היום: את-
הברכה אשר תשמעו אל-מצות יהוה אלהיכם
אשר אנכי מצוה אתכם היום: ית ברכן די
תקבלון לפקודיא דיי אלהכון די אנא מפקד
יתכון יומא דין: ט והקללה אם-לא תשמעו
אל-מצות יהוה אלהיכם וסרתם מן-הירדן
אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת אחרי
אלהים אחרים אשר לא-ידעתם: והקללה אם-
לא תשמעו אל-מצות יהוה אלהיכם וסרתם
מן-הירדן אשר אנכי מצוה אתכם היום ללכת
אחרי אלהים אחרים אשר לא-ידעתם: ס ולוטיא
אם לא תקבלון לפקודיא דיי אלהכון ותסטון מן
ארקא די אנא מפקד יתכון יומא דין למהך בתר
טעות עממיא די לא ידעתון: טז והיה פי יביאך
יהוה אלהיך אל-הארץ אשר-אתה בא-שמה
לרשתה ונתתה את-הברכה עליהר גרוים
ואת-הקללה עליהר עיבל: והיה פי יביאך יהוה
אלהיך אל-הארץ אשר-אתה בא-שמה לרשתה
ונתתה את-הברכה עליהר גרוים ואת-הקללה
עליהר עיבל: ויהי ארי יצלף יי אלהך לארעא
די את עלל עלל תמן למירתה ותמן ית מברכיא על
טורא דגרוין וית מלטטיא על טורא דעיבל:
ז הלא-המה בעבר הירדן אחרי דרך מבוא
השמש בארץ הפנעני הישב בערבה מול
הגלגל אצל אלוני מרה: הלא-המה בעבר הירדן
אחרי דרך מבוא השמש בארץ הפנעני הישב
בערבה מול הגלגל אצל אלוני מרה: חלא אנון
בעברא דירדנא אחורי ארח מעלני שמשא
בארעא פנענא דיתב במישרא לקבל גלגל

כל מן דְּכָשֶׁר קְדָמוּהִי: ט כִּי לֹא־בָאתֶם עַד־עֵתָה
אֶל־הַמְּנוּחָה וְאֶל־הַנַּחֲלָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
נָתַן לָךְ: כִּי לֹא־בָאתֶם עַד־עֵתָה אֶל־הַמְּנוּחָה
וְאֶל־הַנַּחֲלָה אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: אַרִי לֹא
אֲמִיתוֹן עַד כָּעֵן לְבֵית נִיחָא וְלֹא־חֲסָנָא דִּי אֱלֹהֶךָ
יִהְיֶה לָּךְ: וְעַבְרַתֶּם אֶת־הִירְדֵּן וְיִשְׁבַּתֶּם בְּאַרְץ
אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מְנַחֵל אֶתְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם
מִכָּל־אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב וְיִשְׁבַּתֶּם־בְּטָח: וְעַבְרַתֶּם
אֶת־הִירְדֵּן וְיִשְׁבַּתֶּם בְּאַרְץ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
מְנַחֵל אֶתְכֶם וְהָיִיתִי לָכֶם מִכָּל־אֹיְבֵיכֶם מִסָּבִיב
וְיִשְׁבַּתֶּם־בְּטָח: וְתַעֲבְרוּן יַם יַרְדֵּנָא וְתִיתְּבוּן
בְּאַרְעָא דִּי אֱלֹהֵכֶם מַחְסֵן יִתְּכוֹן וְיִנִּיחַ לָכֶם מִכָּל
בְּעָלֵי דְּבָכִיכֶם מִסָּחוּר סָחוּר וְתִיתְּבוּן לְרַחֲצָן:

שני יא וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ
לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שֵׁם שְׁמָה תִּבְיֹאוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר אֲנֹכִי
מַצֹּה אֶתְכֶם עוֹלְתֵיכֶם וְזֹבְחֵיכֶם מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם
וְתִרְמַת יִדְכֶם וְכֹל מִבְּחַר נְדָרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְּרוּ
לַיהוָה: וְהָיָה הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בּוֹ
לְשֹׁכֵן שְׁמוֹ שֵׁם שְׁמָה תִּבְיֹאוּ אֶת כָּל־אֲשֶׁר אֲנֹכִי
מַצֹּה אֶתְכֶם עוֹלְתֵיכֶם וְזֹבְחֵיכֶם מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם
וְתִרְמַת יִדְכֶם וְכֹל מִבְּחַר נְדָרֵיכֶם אֲשֶׁר תִּדְּרוּ
לַיהוָה: וְהָיָה אֶתְרָא דִּי יִתְרַעֲי יִי אֱלֹהֵכֶם בְּה
לְאַשְׁרָאָה שְׁכֻנְתָּה תִּפְּן לְתַמְּן תִּיתוֹן יַם כָּל דִּי אָנָּא
מִפְּקֵד יִתְּכוֹן עֲלֹותֵיכֶם וְנִכְסַת קוּדְשֵׁיכֶם
מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם וְאַפְרָשִׁית יִדְכוֹן וְכֹל שְׁפָר נְדָרֵיכֶם דִּי
תִּדְּרוֹן קֳדָם יִי: וְשִׁמְחַתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
אַתֶּם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאִמְהֹתֵיכֶם
וְהַלְוִי אֲשֶׁר בְּשַׁעְרֵיכֶם כִּי אֵין לוֹ חֶלֶק וְנַחֲלָה
אַתֶּם: וְשִׁמְחַתֶּם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אַתֶּם
וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם וְאִמְהֹתֵיכֶם וְהַלְוִי אֲשֶׁר
בְּשַׁעְרֵיכֶם כִּי אֵין לוֹ חֶלֶק וְנַחֲלָה אַתֶּם: וְתַחֲדוֹן
קֳדָם יִי אֱלֹהֵכֶם אַתֶּם וּבְנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם וְעַבְדֵיכֶם
וְאִמְהֹתֵיכֶם וְלֹאָה דִּי בְּקִרְוֵיכֶם אַרִי לִית לָהּ חֶלֶק
וְאַחֲסָנָא עִמְכוֹן: י השְׁמֹר לָךְ פִּן־תַּעֲלָה עֲלֵיתִיךָ

מִן־הַמָּקוֹם הַהוּא: וְנִתְצַתֶּם אֶת־מִזְבְּחֹתֶם
וְשִׁבְרַתֶּם אֶת־מִצְבְּחֹתֶם וְאֲשֵׁרִיָּהֶם תִּשְׂרֹפוּן בְּאֵשׁ
וּפְסִילֵי אֱלֹהֵיהֶם תִּגְדְּעוּן וְאִבְדַּתֶּם אֶת־שְׁמֹם מִן־
הַמָּקוֹם הַהוּא: וְתַרְעִזוּן יַם אֲגוּרִיָּהוֹן וְתַתְּבְּרוּן יַם
קִמְתָּהוֹן וְאֲשֵׁרִיָּהוֹן תּוֹקְדוֹן בְּנוֹרָא וְצִלְמֵי טַעֲוִתָּהוֹן
תְּקוּצְצוּן וְתוֹבְדוֹן יַם שְׁמָהוֹן מִן אֶתְרָא הַהוּא:
ו לֹא־תַעֲשׂוּן כֵּן לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא־תַעֲשׂוּן כֵּן
לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם: לֹא תַעֲבְדוּן בֶּן קֳדָם יִי אֱלֹהֵכֶם:
ה כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
מִכָּל־שְׁבִטֵיכֶם לְשׁוֹם אֶת־שְׁמוֹ שֵׁם לְשַׁכְּנוֹ
תִּדְרְשׁוּ וּבָאתָ שְׁמָה: כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־
יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִכָּל־שְׁבִטֵיכֶם לְשׁוֹם אֶת־
שְׁמוֹ שֵׁם לְשַׁכְּנוֹ תִּדְרְשׁוּ וּבָאתָ שְׁמָה: אֱלֹהֵן
לֹא־תִרְאֵי דִי יִתְרַעֲי יִי אֱלֹהֵכֶם מִכָּל שְׁבִטֵיכֶם
לְאַשְׁרָאָה שְׁכֻנְתָּה תִּפְּן לְבֵית שְׁכֻנְתָּה תַּתְּבְּעוּן
וְתִיתוֹן לְתַמְּן: וְהִבֵּאתֶם שְׁמָה עֲלֵיתֵיכֶם
וְזֹבְחֵיכֶם וְאֶת מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם וְאֶת תִּרְוּמַת יִדְכֶם
וְנְדָרֵיכֶם וְנִבְרַתֵיכֶם וּבִכְרַת בְּקִרְכֶם וְצִאֲנֵכֶם:
וְהִבֵּאתֶם שְׁמָה עֲלֵיתֵיכֶם וְזֹבְחֵיכֶם וְאֶת
מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם וְאֶת תִּרְוּמַת יִדְכֶם וְנְדָרֵיכֶם
וְנִבְרַתֵיכֶם וּבִכְרַת בְּקִרְכֶם וְצִאֲנֵכֶם: וְתִיתוֹן לְתַמְּן
עֲלֹותֵיכֶם וְנִכְסַת קוּדְשֵׁיכֶם וְיַם מַעֲשֵׂרְתֵיכֶם וְיַם
אַפְרָשִׁית יִדְכוֹן וְנְדָרֵיכֶם וְנִבְרַתֵיכֶם וּבִכְרַת
תּוֹרְכוֹן וְעִנְכוֹן: וְאֶכְלַתֶּם־שֵׁם לִפְנֵי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם וְשִׁמְחַתֶּם כָּכָל מִשְׁלַח יִדְכֶם אַתֶּם
וּבְנֵיכֶם אֲשֶׁר בְּרִכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְאֶכְלַתֶּם־שֵׁם
לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְשִׁמְחַתֶּם כָּכָל מִשְׁלַח יִדְכֶם
אַתֶּם וּבְנֵיכֶם אֲשֶׁר בְּרִכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְתִיכְלוּן
תִּמְּן קֳדָם יִי אֱלֹהֵכֶם וְתַחֲדוֹן כָּכָל אוֹשְׁטוֹת יִדְכוֹן
אַתֶּם וְאָנָּשׁ בְּתִיכֶם דִּי בְּרִכְךָ יִי אֱלֹהֶךָ: ה לֹא
תַעֲשׂוּן כָּכָל אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ עֹשִׂים כֹּה הַיּוֹם אֵיִשׁ
כִּלְהִישָׁר בְּעֵינָיו: לֹא תַעֲשׂוּן כָּכָל אֲשֶׁר אֲנַחְנוּ
עֹשִׂים כֹּה הַיּוֹם אֵיִשׁ כִּלְהִישָׁר בְּעֵינָיו: לֹא
תַעֲבְדוּן כָּכָל דִּי אֲנַחְנוּ עֹבְדִין הָכָא יוֹמָא דִּין גְּבַר

בְּכָל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה: הַשָּׁמַר לָךְ פֶּן־תַּעֲלֶה
עֲלֵיךָ בְּכָל־מָקוֹם אֲשֶׁר תִּרְאֶה: אִסְתַּמַּר לָךְ
דִּילְמָא תַּסַּק עֲלוֹתָךְ בְּכָל אֶתְרָא דִּי תַחְזִי: י כִּי
אִם־בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד שְׁבָטֶיךָ
שֵׁם תַּעֲלֶה עֲלֵיךָ וְשֵׁם תַּעֲשֶׂה כָּל אֲשֶׁר אֲנֹכִי
מֵצוֹנָךְ: כִּי אִם־בְּמָקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה בְּאַחַד
שְׁבָטֶיךָ שֵׁם תַּעֲלֶה עֲלֵיךָ וְשֵׁם תַּעֲשֶׂה כָּל אֲשֶׁר
אֲנֹכִי מֵצוֹנָךְ: אֵלֶּה־נָּה בְּאַתְרָא דִּי יִתְרַעֲזִי יְיָ בְּחַד מִן
שְׁבָטֶיךָ תַּמָּן תַּסַּק עֲלוֹתָךְ וְתַמָּן תַּעֲבֹד כָּל דִּי אָנָּה
מִפְקָדָךְ: טו רַק בְּכָל־אֹתוֹת נִפְשֶׁךָ תִּזְבַּח | וְאִכְלַתְּ
בָשָׂר כִּבְרִפְתָּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ בְּכָל־
שְׁעָרֶיךָ הַטָּמֵא וְהַטְּהוֹר וְאִכְלָנוּ כִּצְבִי וְכֹאִיל:
רָק בְּכָל־אֹתוֹת נִפְשֶׁךָ תִּזְבַּח | וְאִכְלַתְּ בָשָׂר כִּבְרִפְתָּ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֲשֶׁר נָתַן־לָךְ בְּכָל־שְׁעָרֶיךָ הַטָּמֵא
וְהַטְּהוֹר וְאִכְלָנוּ כִּצְבִי וְכֹאִיל: לְחֹד בְּכָל רַעוּת
נִפְשֶׁךָ תַּכּוּס וְתִיכּוּל בָּשָׂר כִּבְרִפְתָּא דִּי אֵלֶּה־נָּה דִּי
יִהֵב לָךְ בְּכָל קְרִינָה מְסַבָּא וְדִכְיָא יִכְלָנָה כִּבְשָׂר
טְבִיא וְאִילָא: טז רַק הָדֵם לֹא תֹאכְלוּ עַל־הָאָרֶץ
תִּשְׁפְּכֶנּוּ בַּמַּיִם: רַק הָדֵם לֹא תֹאכְלוּ עַל־הָאָרֶץ
תִּשְׁפְּכֶנּוּ בַּמַּיִם: לְחֹד דִּמָּא לֹא תִיכּוּלוּ עַל אֶרֶצָא
תִּשְׁדָּנָה כְּמִיא: יז לֹא־תוֹכֵל לֵאכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ
מַעֲשֵׂר דִּגְנָךְ וְתִירֹשֶׁךָ וְיִצְהָרְךָ וּבִכּוֹרֶת בִּקְרָךְ
וְצֹאנְךָ וְכָל־נִדְרֶיךָ אֲשֶׁר תֹּדֹר וְנִדְבַתֶּיךָ וְתִרְוּמַת
יְדָךְ: לֹא־תוֹכֵל לֵאכֹל בִּשְׁעָרֶיךָ מַעֲשֵׂר דִּגְנָךְ
וְתִירֹשֶׁךָ וְיִצְהָרְךָ וּבִכּוֹרֶת בִּקְרָךְ וְצֹאנְךָ וְכָל־נִדְרֶיךָ
אֲשֶׁר תֹּדֹר וְנִדְבַתֶּיךָ וְתִרְוּמַת יְדָךְ: לִית לָךְ רִשּׁוֹ
לְמִיכַל בִּקְרִינָה מַעֲשֵׂר עֲבוּרָךְ חֲמָרָךְ וּמִשְׁחָךְ
וּבִכּוֹרֵי תוֹרָךְ וְעֶנְךָ וְכָל נִדְרָךְ דִּי תֹדֹר וְנִדְבַתֶּיךָ
וְאַפְרָשׁוֹת יְדָךְ: יח כִּי אִם־לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
תֹּאכְלָנוּ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ
אֹתָהּ וּבְנָךְ וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ וְהַלְוֵי אֲשֶׁר
בִּשְׁעָרֶיךָ וְשִׁמְחָתָהּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל
מִשְׁלַח יְדָךְ: כִּי אִם־לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹּאכְלָנוּ
בְּמָקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ אֹתָהּ וּבְנָךְ

וּבִתְּךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ וְהַלְוֵי אֲשֶׁר בִּשְׁעָרֶיךָ
וְשִׁמְחָתָהּ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל מִשְׁלַח יְדָךְ:
אֵלֶּה־נָּה קָדָם יְיָ אֵלֶּה־נָּה תִיכְלָנָה בְּאַתְרָא דִּי יִתְרַעֲזִי
יְיָ אֵלֶּה־נָּה בַּה אֶת יִבְרָךְ וּבְרִיתְךָ וְעַבְדְּךָ וְאִמָּתְךָ
וְלִוְיָא דִּי בִקְרִינָה וְתַחְדֵּי קָדָם יְיָ אֵלֶּה־נָּה בְּכָל
אוֹשְׁטוֹת יְדָךְ: יט הַשָּׁמַר לָךְ פֶּן־תַּעֲזֹב אֶת־הַלְוֵי
כְּלִי־מִיד עַל־אַדְמָתְךָ: הַשָּׁמַר לָךְ פֶּן־תַּעֲזֹב אֶת־
הַלְוֵי כְּלִי־מִיד עַל־אַדְמָתְךָ: אִסְתַּמַּר לָךְ דִּילְמָא
תִּשְׁבּוּק יֵת לְוָאִי כָּל יוֹמֶיךָ עַל אֶרֶץ: ס כִּי־
יִרְחִיב יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ
וְאִמָּרְתָּ אִכְלָה בָשָׂר כִּי־תֵאָוֶה נִפְשֶׁךָ לֵאכֹל
בָּשָׂר בְּכָל־אֹתוֹת נִפְשֶׁךָ תֹּאכֵל בָּשָׂר: כִּי־יִרְחִיב
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־גְּבֻלְךָ כַּאֲשֶׁר דִּבֶּר־לָךְ וְאִמָּרְתָּ
אִכְלָה בָּשָׂר כִּי־תֵאָוֶה נִפְשֶׁךָ לֵאכֹל בָּשָׂר בְּכָל־אֹתוֹת
נִפְשֶׁךָ תֹּאכֵל בָּשָׂר: אַרְי יַפְתִּי יְיָ אֵלֶּה־נָּה יֵת תַּחֲוּמָךְ
כְּמָא דִּי מַלִּיל לָךְ וְתִימַר אִכּוּל בָּשָׂר אַרְי תַּתְרַעֲזִי
נִפְשֶׁךָ לְמִיכַל בָּשָׂר בְּכָל רַעוּת נִפְשֶׁךָ תִיכּוּל
בָּשָׂר: כא כִּי־יִרְחַק מִמָּךְ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹם שְׁמוֹ שֵׁם וְזִבְחָתָהּ מִבִּקְרָךְ
וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָךְ כַּאֲשֶׁר צִוִּיתָךְ
וְאִכְלַתְּ בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכָל אֹתוֹת נִפְשֶׁךָ: כִּי־יִרְחַק מִמָּךְ
הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוֹם שְׁמוֹ שֵׁם
וְזִבְחָתָהּ מִבִּקְרָךְ וּמִצֹּאנְךָ אֲשֶׁר נָתַן יְהוָה לָךְ כַּאֲשֶׁר
צִוִּיתָךְ וְאִכְלַתְּ בִּשְׁעָרֶיךָ בְּכָל אֹתוֹת נִפְשֶׁךָ: אַרְי
יִתְרַחַק מִנָּךְ אֶתְרָא דִּי יִתְרַעֲזִי יְיָ אֵלֶּה־נָּה לְאַשְׁרָא
שְׁכִנְתָּהּ תַּמָּן וְתַכּוּס מִתּוֹרָךְ וּמַעֲנָךְ דִּי יִהֵב יְיָ לָךְ
כְּמָא דִּי פִקְדָתְךָ וְתִיכּוּל בִּקְרִינָה בְּכָל רַעוּת
נִפְשֶׁךָ: כב אִךְ כַּאֲשֶׁר יֹאכֵל אֶת־הַצִּבִּי וְאֶת־
הָאִיל בֶּן תֹּאכְלָנוּ הַטָּמֵא וְהַטְּהוֹר יַחְדָּו וְאִכְלָנוּ:
אִךְ כַּאֲשֶׁר יֹאכֵל אֶת־הַצִּבִּי וְאֶת־הָאִיל בֶּן תֹּאכְלָנוּ
הַטָּמֵא וְהַטְּהוֹר יַחְדָּו וְאִכְלָנוּ: כג כְּמָא דִּי
מִתְאַכֵּל בָּשָׂר טְבִיא וְאִילָא בֶּן תִיכְלָנָה מְסַבָּא
וְדִכְיָא כִּתְדָא יִכְלָנָה: כד רַק חֹזֵק לְבַלְתִּי אִכֹּל
הָדֵם כִּי הָדֵם הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכֵל הַנֶּפֶשׁ

אֶתֶּה בְּאֶשְׁמָה לְרִשְׁתָּ אוֹתָם מִפְּנֵי וִירֶשֶׁת׃
 אוֹתָם וְיִשְׁבַּת בְּאַרְצָם: פִּירִיכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
 אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר אֶתֶּה בְּאֶשְׁמָה לְרִשְׁתָּ אוֹתָם
 מִפְּנֵי וִירֶשֶׁת׃ אוֹתָם וְיִשְׁבַּת בְּאַרְצָם: אֲרִי יִשְׁצִי יִי
 אֱלֹהֶיךָ יִתְּ עִמָּמָא דִּי אֵת עֲלָל לְתַמָּן לְתַרְכָּא יְתֵהוּן
 מִקְדָּמָךְ וְחִירַת יְתֵהוּן וְיִתֵּיב בְּאַרְעֵהוּן: הַשְׁמֵר
 לָךְ פִּן־תַּנְקֵשׁ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי הַשְׁמָרָם מִפְּנֵי
 וּפִן־תִּדְרֹשׁ לְאַלְהֵיהֶם לֵאמֹר אֵיכָה יַעֲבֹדוּ
 הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת־אַלְהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה־כֵּן גַּם־אֲנִי:
 הַשְׁמֵר לָךְ פִּן־תַּנְקֵשׁ אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵי הַשְׁמָרָם
 מִפְּנֵי וּפִן־תִּדְרֹשׁ לְאַלְהֵיהֶם לֵאמֹר אֵיכָה יַעֲבֹדוּ
 הַגּוֹיִם הָאֵלֶּה אֶת־אַלְהֵיהֶם וְאֶעֱשֶׂה־כֵּן גַּם־אֲנִי:
 אֶסְתַּמֵּר לָךְ דִּילְמָא תַּתְּקַל בְּתַרְיָהוּן בְּתַר
 דִּישְׁתַּצֹּן מִקְדָּמָךְ וְדִילְמָא תַּתְּבַע לְטַעֲוִתָּהוּן
 לְמִימַר אֲבָדִין פְּלַחִין עִמָּמָא הָאֲלִין יִתְּ טַעֲוִתָּהוּן
 וְאֶעֱבֹד בְּן אָף אָנָּא: אִם לֹא־תַעֲשֶׂה כֵּן לִיהוָה
 אֱלֹהֶיךָ כִּי כֹל־תֹּעֲבַת יְהוָה אֲשֶׁר שָׂנֵא עֲשׂוֹ
 לְאַלְהֵיהֶם כִּי גַם אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם
 יִשְׂרְפוּ בָּאֵשׁ לְאַלְהֵיהֶם: לֹא־תַעֲשֶׂה כֵּן לִיהוָה
 אֱלֹהֶיךָ כִּי כֹל־תֹּעֲבַת יְהוָה אֲשֶׁר שָׂנֵא עֲשׂוֹ
 לְאַלְהֵיהֶם כִּי גַם אֶת־בְּנֵיהֶם וְאֶת־בְּנֹתֵיהֶם יִשְׂרְפוּ
 בָּאֵשׁ לְאַלְהֵיהֶם: לֹא תַעֲבֹד בֶּן קָדָם יִי אֱלֹהֶיךָ אֲרִי
 כֹּל דְּמַרְחֵק קָדָם יִי דִּי סְנִי עֲבָדוּ לְטַעֲוִתָּהוּן אֲרִי
 אָף יִתְּ בְּגִיָּהוּן וְיִתְּ בְּנִתִּיהוּן יוֹקְדִין בְּנוֹרָא
 לְטַעֲוִתָּהוּן: אִם אֵת כֹּל־הַדְּבָר אֲשֶׁר אֲנִי מַצִּיָּה
 אֶתְכֶם אֹתוֹ תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת לֹא־תִסְפָּךְ עָלֶיךָ וְלֹא
 תִּגְרַע מִמֶּנּוּ: אֵת כֹּל־הַדְּבָר אֲשֶׁר אֲנִי מַצִּיָּה
 אֶתְכֶם אֹתוֹ תִּשְׁמְרוּ לַעֲשׂוֹת לֹא־תִסְפָּךְ עָלֶיךָ וְלֹא
 תִּגְרַע מִמֶּנּוּ: יִתְּ כֹּל פִּתְגָמָא דִּי אָנָּא מִפְּקֹד יִתְּכֹן
 יְתֵה תִּשְׁרוֹן לְמַעֲבָד לֹא תוֹסְפוֹן עֲלוּהִי וְלֹא
 תִּמְנְעוֹן מִנֶּה: פִּי כִּי־יָקוּם בְּקִרְבְּךָ נִבְיָא אוֹ חֲלָם
 חֲלָוִים וְנָתַן אֱלֹהֶיךָ אוֹת אוֹ מוֹפֶת: כִּי־יָקוּם
 בְּקִרְבְּךָ נִבְיָא אוֹ חֲלָם חֲלָוִים וְנָתַן אֱלֹהֶיךָ אוֹת אוֹ
 מוֹפֶת: אֲרִי יָקוּם בֵּינָךְ נִבְיָא אוֹ חֲלָם חֲלָמָא וְיִתֵּן

עִם־הַבָּשָׂר: רַק חֹזֵק לְבַלְתִּי אֲכַל הָדָם כִּי הָדָם
 הוּא הַנֶּפֶשׁ וְלֹא־תֹאכַל הַנֶּפֶשׁ עִם־הַבָּשָׂר: לְחֹד
 תִּקַּף בְּדִיל דְּלֹא לְמִיכַל דְּמָא אֲרִי דְּמָא הוּא נֶפֶשׁ
 וְלֹא תִיכּוֹל נֶפֶשׁ עִם בָּשָׂר: כִּי לֹא תֹאכְלוּ
 עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכוּ בָּמִים: לֹא תֹאכְלוּ עַל־
 הָאָרֶץ תִּשְׁפְּכוּ בָּמִים: לֹא תִיכְלֹה עַל אֶרֶץ
 תִּשְׁדֹּה בָּמִיָּא: כִּי לֹא תֹאכְלוּ לְמַעַן יִיטֵב לָךְ
 וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ כִּי־תַעֲשֶׂה הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה:
 לֹא תֹאכְלוּ לְמַעַן יִיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ כִּי־
 תַעֲשֶׂה הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה: לֹא תִיכְלֹה בְּדִיל
 דְּיִיטֵב לָךְ וּלְבָנֶיךָ בְּתַרְךָ אֲרִי תַעֲבֹד דְּכָשֵׁר קָדָם
 יִי: כִּי רַק קֹדְשִׁיךָ אֲשֶׁר־יְהוּ לָךְ וְגִדְרֶיךָ תִּשָּׂא
 וְכֹאֵת אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה: רַק קֹדְשִׁיךָ
 אֲשֶׁר־יְהוּ לָךְ וְגִדְרֶיךָ תִּשָּׂא וְכֹאֵת אֶל־הַמָּקוֹם
 אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה: לְחֹד מַעֲשֵׂר קוֹדְשִׁיךָ דִּיהוּן
 לָךְ וְגִדְרֶךְ תִּטּוֹל וְיִתֵּי לְאַתְרָא דִּי יִתְרַעֲי יִי:
 כִּי וְעִשִׂיתָ עֲלֵיתִיךָ הַבָּשָׂר וְהָדָם עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ וְדָם־זִבְחֶיךָ יִשְׁפֹּךְ עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה
 אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכַל: וְעִשִׂיתָ עֲלֵיתִיךָ הַבָּשָׂר
 וְהָדָם עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְדָם־זִבְחֶיךָ יִשְׁפֹּךְ
 עַל־מִזְבֵּחַ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכַל: וְתַעֲבֹד
 עֲלֹתָךְ בָּשָׂר וְדָמָא עַל מִדְּבָחָא דִּי־יִי אֱלֹהֶיךָ וְדָם
 נִקְסַת קוֹדְשִׁיךָ יִשְׁתַּפֵּךְ עַל מִדְּבָחָא דִּי־יִי אֱלֹהֶיךָ
 וּבִשְׂרָא תִיכּוֹל: כִּי שְׂמֹר וְשִׁמְעֵתָ אֵת כֹּל־
 הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מַצִּיָּה לְמַעַן יִיטֵב
 לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ עַד־עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב
 וְהַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: שְׂמֹר וְשִׁמְעֵתָ אֵת
 כֹּל־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֲשֶׁר אֲנִי מַצִּיָּה לְמַעַן יִיטֵב
 לָךְ וּלְבָנֶיךָ אַחֲרֶיךָ עַד־עוֹלָם כִּי תַעֲשֶׂה הַטּוֹב
 וְהַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: טַר וְתִקַּבֵּל יִתְּ
 פִתְגָמָא הָאֲלִין דִּי אָנָּא מִפְּקֹדָךְ בְּדִיל דְּיִיטֵב לָךְ
 וּלְבָנֶיךָ בְּתַרְךָ עַד עֲלָם אֲרִי תַעֲבֹד דְּתַקֵּן וְדְכָשֵׁר
 קָדָם יִי אֱלֹהֶיךָ: ס

שליש כח פִּירִיכְרִית יְהוָה אֱלֹהֶיךָ אֶת־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר

לך את או מופתא: ג וּבֹא הָאוֹת וְהַמוֹפֶת
אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֱלֹהִים לֵאמֹר גִּלְכָּה אַחֲרַי אֱלֹהִים
אַחֲרַיִם אֲשֶׁר לֹא־יִדְעַתֶּם וְנִעְבְּדֶם: וְכֹא הָאוֹת
וְהַמוֹפֶת אֲשֶׁר־דִּבֶּר אֱלֹהִים לֵאמֹר גִּלְכָּה אַחֲרַי
אֱלֹהִים אַחֲרַיִם אֲשֶׁר לֹא־יִדְעַתֶּם וְנִעְבְּדֶם: וַיִּיטִי
אַתָּא וּמוֹפֶתא דִּי מַלִּיל עֻמָּךְ לְמִימַר נִהַךְ בְּתַר
טַעוֹת עַמִּמְיָא דִּי לֹא יִדְעַתְנֹון וְנִפְלַחְנֹון: ה לֹא
תִשְׁמַע אֶל־דִּבְרֵי הַנְּבִיא הַזֶּה אוֹ אֶל־חֹלָם
הַחֲלוֹם הַהוּא כִּי מִנְסָה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם
לְדַעַת הַיִּשְׁכֶּם אֲהַבִּים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־נַפְשְׁכֶם: לֹא תִשְׁמַע אֶל־
דִּבְרֵי הַנְּבִיא הַהוּא אוֹ אֶל־חֹלָם הַחֲלוֹם הַהוּא כִּי
מִנְסָה יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם אֶתְכֶם לְדַעַת הַיִּשְׁכֶּם
אֲהַבִּים אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם בְּכָל־לִבְבְּכֶם וּבְכָל־
נַפְשְׁכֶם: לֹא תִקְבַּל לְפָתְגָמִי נִבְיָא הַהוּא אוֹ
לְחֹלָם חֲלָמָא הַהוּא אֲרִי מִנְסִי יִי אֱלֹהֵיכֹון יִתְכוֹן
לְמַדַּע הָאִימִיכוֹן רַחֲמִין יִת יִי אֱלֹהֵיכֹון בְּכָל
לִבְכוֹן וּבְכָל נַפְשְׁכוֹן: ה אַחֲרַי יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם
תִּלְכוּ וְאִתּוֹ תִירָאוּ וְאֶת־מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ וּבְקִלּוֹ
תִשְׁמְעוּ וְאִתּוֹ תַעֲבֹדוּ וְכוּ תִדְבָּקוּן: אַחֲרַי יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם תִּלְכוּ וְאִתּוֹ תִירָאוּ וְאֶת־מִצְוֹתָיו תִּשְׁמְרוּ
וּבְקִלּוֹ תִשְׁמְעוּ וְאִתּוֹ תַעֲבֹדוּ וְכוּ תִדְבָּקוּן: בְּתַר
דְּחִלְתָא דִּי אֱלֹהֵיכֹון תִּתְכוֹן וְיִתָּה תִדְחִלּוֹן וְיִת
פְּקוּדוּהִי תִשְׁרוֹן וּלְמִימְרָה תִקְבִּלּוֹן וּקְדָמוּהִי
תִפְלַחוּן וּבְדִחְלָתָה תִתְקַרְבוּן: ו וְהַנְּבִיא הַהוּא
אוֹ חֹלָם הַחֲלוֹם הַהוּא יוֹמֵת כִּי דְבַר־סֶרְהָ
עַל־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מִצִּירֵי
מִצְרַיִם וְהַפֹּדֶן מִבֵּית עַבְדִּים לְהַדִּיחְךָ מִן־
הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בָּהּ
וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבְּךָ: וְהַנְּבִיא הַהוּא אוֹ חֹלָם
הַחֲלוֹם הַהוּא יוֹמֵת כִּי דְבַר־סֶרְהָ עַל־יְהוָה
אֱלֹהֵיכֶם הַמוֹצִיא אֶתְכֶם מִצִּירֵי
מִצְרַיִם וְהַפֹּדֶן מִבֵּית עַבְדִּים לְהַדִּיחְךָ מִן־
הַדֶּרֶךְ אֲשֶׁר צִוְּךָ יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ לָלֶכֶת בָּהּ וּבַעֲרַת הָרַע מִקִּרְבְּךָ: וְנִבְיָא

ההוא או חלם חלמא ההוא יתקטל ארי מליל
סטיא על יי אלהכון די אפק יתכון מארעא
דמצרים ודפרקד מבית עבדותא לאטציותה מן
ארעא די פקדך יי אלהך למקד בה ותפלי עבד
דביש מבינך: ס וְכִי יִסִּיתְךָ אֲחִיךָ בִּן־אִמְךָ
אוֹ־בִנְךָ אוֹ־בִתְךָ אוֹ אִשֶׁת חִיקְךָ אוֹ רַעַךְ
אֲשֶׁר כִּנְפִשְׁךָ בִּסְתֵר לֵאמֹר גִּלְכָּה וְנִעְבְּדָהּ
אֱלֹהִים אַחֲרַיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעַת אֶתָּה וְאַבְתְּיךָ:
כִּי יִסִּיתְךָ אֲחִיךָ בִּן־אִמְךָ אוֹ־בִנְךָ אוֹ־בִתְךָ אוֹ
אִשֶׁת חִיקְךָ אוֹ רַעַךְ אֲשֶׁר כִּנְפִשְׁךָ בִּסְתֵר לֵאמֹר
גִּלְכָּה וְנִעְבְּדָהּ אֱלֹהִים אַחֲרַיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעַת
אֶתָּה וְאַבְתְּיךָ: אֲרִי יִמְלִכְנָךְ אַחוּךְ בֶּר אֻמָּךְ אוֹ
כֶרֶךְ אוֹ בִרְתְךָ אוֹ אֶתָּה קִנְמָךְ אוֹ חֲבֶרְךָ דִּי
כִנְפִשְׁךָ בִּסְתֵר לֵאמֹר לְמִימַר נִהַךְ וְנִפְלַח לְטַעוֹת
עַמִּמְיָא דִּי לֹא יִדְעַת אֶת וְאַבְתְּיךָ: ח מֵאִלְתִּי
הַעֲמִים אֲשֶׁר סְבִיבְתִיכֶם הַקְּרִבִּים אֵלֶיךָ אוֹ
הַרְחִיקִים מִמֶּךָ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד־קְצֵה הָאָרֶץ:
מֵאִלְתִּי הַעֲמִים אֲשֶׁר סְבִיבְתִיכֶם הַקְּרִבִּים אֵלֶיךָ
אוֹ הַרְחִיקִים מִמֶּךָ מִקְצֵה הָאָרֶץ וְעַד־קְצֵה הָאָרֶץ:
מִטַּעוֹת עַמִּמְיָא דִּי בְּסַתְרִיכוֹן דְּקִרְבִּין לָךְ אוֹ
דְּרַחֲקִין מִנֶּךָ מִסִּפִּי אֲרַעָא וְעַד סִיפִי אֲרַעָא:
ט לֹא־תֵאבְדָה לֹא וְלֹא תִשְׁמַע אֱלֹוִי וְלֹא־תַחֲוֹם
עֵינְךָ עָלָיו וְלֹא־תַחֲמַל וְלֹא־תִכְסֶּה עָלָיו: לֹא־
תֵאבְדָה לֹא וְלֹא תִשְׁמַע אֱלֹוִי וְלֹא־תַחֲוֹם עֵינְךָ עָלָיו
וְלֹא־תַחֲמַל וְלֹא־תִכְסֶּה עָלָיו: לֹא תִיבִי לָהּ וְלֹא
תִקְבַּל מִנָּה וְלֹא תַחֲוֹם עֵינְךָ עָלֶיהָ וְלֹא תִרַחַם
וְלֹא תִכְסִי עָלֶיהָ: י כִּי הִרְגָּה תִהְרֹגְנוּ יִדְךָ
תִּהְיֶה־כּוּ בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ וְיָד פְּלִהָעִם
בְּאַחֲרָנָה: כִּי הִרְגָּה תִהְרֹגְנוּ יִדְךָ תִּהְיֶה־כּוּ
בְּרֵאשׁוֹנָה לְהַמִּיתוֹ וְיָד פְּלִהָעִם בְּאַחֲרָנָה: אֲרִי
מִקְטַל תִּקְטְלֶנָה יִדְךָ תִּהְיֶה כֹּה בְּקִדְמִיתָא לְמִקְטְלָהּ
וְיָדָא דְכָל עַמָּא בְּבִתְרִיתָא: יא וּסְקִלְתוּ בְּאַבְנִים
וְכָת כִּי בִקֵּשׁ לְהַדִּיחְךָ מֵעַל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הַמוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים: יב וּסְקִלְתוּ

וְשִׁרְפֹת בָּאֵשׁ אֶת־הָעִיר וְאֶת־כָּל־שָׁלָלָהּ כָּלִיל
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִיְתָה תֵל עוֹלָם לֹא תִבְנֶה
עוֹד: וְאֶת־כָּל־שָׁלָלָהּ תִּקְבֹּץ אֶל־תוֹךְ רֹחֶבָהּ
וְשִׁרְפֹת בָּאֵשׁ אֶת־הָעִיר וְאֶת־כָּל־שָׁלָלָהּ כָּלִיל
לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהִיְתָה תֵל עוֹלָם לֹא תִבְנֶה עוֹד:
וְיֵת כָּל עֲדָאָה תִּכְנוּשׁ לָגוֹ פְּתִיָּה וְתוֹקֵד בְּנוּרָא
יֵת קֶרֶמָא וְיֵת כָּל עֲדָאָה גְּמִיר קֶדֶם יי אֱלֹהֶךָ וְתִהִי
תֵל חֲרִיב לַעֲלֹם לֹא תִתְּבֹנִי עוֹד: יח וְלֹא־יִדְּבֶק
בִּידֶךָ מְאוּמָה מִן־הַחֲרָם לְמַעַן יָשׁוּב יְהוָה
מִחֲרוֹן אָפּוֹ וְנָתַן־לְךָ רַחֲמִים וְרַחֲמָנְךָ
כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם: וְלֹא־יִדְּבֶק בִּידֶךָ מְאוּמָה
מִן־הַחֲרָם לְמַעַן יָשׁוּב יְהוָה מִחֲרוֹן אָפּוֹ וְנָתַן־לְךָ
רַחֲמִים וְרַחֲמָנְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם:
וְלֹא יִדְּבֶק בִּידֶךָ מִדַּעַם מִן חֶרֶמָא בְּדִיל דִּיתוּב
יי מִתְקוּף רְגִזָּה וְיִהְיֶה לְךָ רַחֲמִין וִירַחֵם עֲלֶיךָ
וְיִסְגָּנֶךָ כִּמָּא דִּי קָיִים לְאַבְרָהָם: יט כִּי תִשָּׁמַע
בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשִׁמּוֹר אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו
אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶנָה הַיּוֹם לַעֲשׂוֹת הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: כִּי תִשָּׁמַע בְּקוֹל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
לְשִׁמּוֹר אֶת־כָּל־מִצְוֹתָיו אֲשֶׁר אֲנֹכִי מִצְוֶנָה הַיּוֹם
לַעֲשׂוֹת הַיֵּשֶׁר בְּעֵינֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: אֲרִי תִקְבֹּל
לְמִימְרָא דִּי אֱלֹהֶךָ לְמִשְׁר יֵת כָּל פְּקוּדוֹהִי דִּי
אֲנָא מִפְּקֻדָּךְ יוֹמָא דִּין לְמַעַבְד דְּכֶשֶׁר קֶדֶם יי
אֱלֹהֶךָ: ס

וּבְעִי אֲבָנִים אֲתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְּדוּ
וְלֹא־תִשְׁמְּוּ קִרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמֹת: בָּנִים
אֲתֶם לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם לֹא תִתְגַּדְּדוּ וְלֹא־תִשְׁמְּוּ
קִרְחָה בֵּין עֵינֵיכֶם לְמֹת: בָּנִין אַתּוֹן קָדָם יי
אַלְהֵכֹן לֹא תִתְחַמְּמוֹן וְלֹא תִשּׁוּן מָרָט בֵּין
עֵינֵיכֹן עַל מִית: ב פִּי עִם קְדוֹשׁ אֲתָה לַיהוָה
אֱלֹהֶיךָ וּבָךְ בְּחֵר יְהוָה לְהוֹת לֹו לְעַם סִגְלָה
מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי הָאָדָמָה: פִּי עִם
קְדוֹשׁ אֲתָה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ וּבָךְ בְּחֵר יְהוָה לְהוֹת
לֹו לְעַם סִגְלָה מִכָּל הָעַמִּים אֲשֶׁר עַל־פְּנֵי

בְּאֲבָנִים וּמַת כִּי בָקֵשׁ לְהַדְרִיחַ מֵעַל יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
הַמוֹצִיאֲךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבֵּית עֲבָדִים: וּתְרַגְמָנָה
בְּאֲבָנַי וּיְמוֹת אָרִי בָעָא לֹא־טַעֲוִיתָךְ מִדַּחֲלָתָא
דְּנִי אֱלֹהֶךָ דִּי אִפְקָךְ מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבֵּית
עֲבָדֹתָא: י' וְכָל־יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וּיְרָאוּ וְלֹא־
יִסְכּוּ לַעֲשׂוֹת בְּדָבָר הָרַע הַזֶּה בְּקִרְבְּךָ: וְכָל־
יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וּיְרָאוּ וְלֹא־יִסְכּוּ לַעֲשׂוֹת בְּדָבָר
הָרַע הַזֶּה בְּקִרְבְּךָ: וְכָל יִשְׂרָאֵל יִשְׁמְעוּ וַיִּדְחִלוּ
וְלֹא יִסְכּוּן לְמַעַבַּד כְּפִתְגָמָא בִּישָׁא הָדִין
בִּינָךְ: ס' כִּי־תִשְׁמָע בְּאַחַת עֲרִיף אֲשֶׁר יְהוָה
אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לִשְׁבַת שָׁם לֵאמֹר: כִּי־תִשְׁמָע
בְּאַחַת עֲרִיף אֲשֶׁר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לִשְׁבַת
שָׁם לֵאמֹר: אָרִי תִשְׁמַע בְּחַד מְקוֹרֶיךָ דִּי יִי
אֱלֹהֶךָ יִהְיֶה לָךְ לְמַתְבַּ תִּפְּן לְמִימְרֵי: י"ז יִצְאוּ
אֲנָשִׁים בְּגִיבִלְעֵל מִקִּרְבְּךָ וַיִּדְּיחוּ אֶת־יִשְׁבִּי
עִירָם לֵאמֹר גִּלְכָּה וְנַעֲבְדָּהּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים
אֲשֶׁר לֹא־יַדְעָתָם: יצ"א אֲנָשִׁים בְּגִיבִלְעֵל
מִקִּרְבְּךָ וַיִּדְּיחוּ אֶת־יִשְׁבִּי עִירָם לֵאמֹר גִּלְכָּה
וְנַעֲבְדָּהּ אֱלֹהִים אֲחֵרִים אֲשֶׁר לֹא־יַדְעָתָם: נִפְקוּ
גְבָרִין בְּנֵי רִשְׁעָא מִבֵּינָךְ וְאִטְעִיו יֵת יִתְבִּי קְרַתְהוֹן
לְמִימְרֵי נִהָךְ וְנִפְלַח לְטַעֲוֹת עֲמֻמָּא דִּי לֹא
יַדְעָתוּן: ט"ו וְדַרְשֵׁת וְחֻקְרַת וְשֹׂאֲלַת הַיִּטֵּב וְהַנָּה
אֲמַת נִכּוֹן הַדָּבָר נַעֲשֶׂתָהּ הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת
בְּקִרְבְּךָ: וְדַרְשֵׁת וְחֻקְרַת וְשֹׂאֲלַת הַיִּטֵּב וְהַנָּה
אֲמַת נִכּוֹן הַדָּבָר נַעֲשֶׂתָהּ הַתּוֹעֵבָה הַזֹּאת בְּקִרְבְּךָ:
וְתַתְּבַע וְתַבְדּוֹק וְתִשְׁאַל יֹאֵת וְהָא קִשְׁטָא כּוֹן
כְּפִתְגָמָא אֲתַעְבִּידָא תּוֹעֲבָתָא הָדָא בִּינָךְ: ט"ז חֲפָה
תִּפָּה אֶת־יִשְׁבִּי הָעִיר הַהוּא לְפִי־חֶרֶב הַחֲרִים
אֹתָהּ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּהּ וְאֶת־בְּהֵמָתָהּ לְפִי־
חֶרֶב: חֲפָה תִּפָּה אֶת־יִשְׁבִּי הָעִיר הַהוּא לְפִי־חֶרֶב
הַחֲרִים אֹתָהּ וְאֶת־כָּל־אֲשֶׁר־בָּהּ וְאֶת־בְּהֵמָתָהּ לְפִי־
חֶרֶב: מִמָּחָא תִּמְחִי יֵת יִתְבִּי קְרַתָּא הַהִיא לְפִתְגָם
דְּחֶרֶב גְּמֹר יִתָּה וְיֵת כָּל דִּי בַּהּ וְיֵת בְּעִירָהּ לְפִתְגָם
דְּחֶרֶב: י" וְאֶת־כָּל־שְׁלָלָהּ תִּקְבֹּץ אֶל־תּוֹךְ רַחֲבָהּ

הָאֲדָמָה: אָרִי עִם קָדִישׁ אֶת קֶדֶם יְיָ אֱלֹהֶיךָ וּכְךָ
אֶתְעִי יְיָ לְמַהוּי לֵה לְעַם חֲבִיב מִכָּל עַמּוּמֵי דִי
עַל אֲפִי אֲרַעֲא: ס ג לֹא תֹאכַל כָּל־תְּנוּעָה: לֹא
תֹאכַל כָּל־תְּנוּעָה: לֹא תִיכּוֹל כָּל דְּמַרְחָק:

ו זֹאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שְׁוֹר שֶׁה כְּשִׁבִים
וְשֶׁה עֲזִים: זֹאת הַבְּהֵמָה אֲשֶׁר תֹּאכְלוּ שְׁוֹר שֶׁה
כְּשִׁבִים וְשֶׁה עֲזִים: דִּין בְּעִירָא דְתִיכְלוֹן תּוֹרִין
אִמְרִין דְּרַחֲלִין וְגִדְנִין דְּעִזִּין: ה אֵיל וְצִבִּי וְיַחְמוּר
וְאִקָּן וְדִישָׁן וְתֹאן וְזֹמֶר: אֵיל וְצִבִּי וְיַחְמוּר וְאִקָּן
וְדִישָׁן וְתֹאן וְזֹמֶר: אֵילָא וְטִבְיָא וְיַחְמוּרָא וְיַעֲלָא
וְרִימָא וְתוֹרְבֵּלָא וְדִישָׁא: ו וְכָל־בְּהֵמָה מִפְּרִסְתָּ
פְּרָסָה וְשִׁסְעַת שְׁסַע שְׁתֵּי פְּרָסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה
בְּבֵהֶמָה אֹתָהּ תֹאכְלוּ: וְכָל־בְּהֵמָה מִפְּרִסְתָּ
פְּרָסָה וְשִׁסְעַת שְׁסַע שְׁתֵּי פְּרָסוֹת מַעֲלַת גֵּרָה
בְּבֵהֶמָה אֹתָהּ תֹאכְלוּ: וְכָל בְּעִירָא דְסָדִיקָא
פְּרִסְתָּא וּמִטְּלָפָא טְלָפִין תְּרִתִּין פְּרִסְתָּא מִסְקָא
פִּשְׂרָא בְּבְעִירָא יְתָה תִיכְלוֹן: ז אַךְ אֶת־זֶה לֹא
תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִיסֵי הַפְּרָסָה
הַשְּׁסֻעָה אֶת־הַגִּמְלָל וְאֶת־הָאֲרָנְבַת וְאֶת־הַשֶּׁפָּן
כִּי־מַעֲלָה גֵּרָה הִמָּה וּפְרָסָה לֹא הַפְּרִיסוּ
טְמֵאִים הֵם לָכֵם: אַךְ אֶת־זֶה לֹא תֹאכְלוּ מִמַּעֲלֵי
הַגֵּרָה וּמִמַּפְרִיסֵי הַפְּרָסָה הַשְּׁסֻעָה אֶת־הַגִּמְלָל
וְאֶת־הָאֲרָנְבַת וְאֶת־הַשֶּׁפָּן כִּי־מַעֲלָה גֵּרָה הִמָּה
וּפְרָסָה לֹא הַפְּרִיסוּ טְמֵאִים הֵם לָכֵם: בְּרַם יֵת דִּין
לֹא תִיכְלוֹן מִמַּסְקֵי פִשְׂרָא וּמִמַּסְדִּיקֵי פְּרִסְתָּא
מִטְּלָפֵי טְלָפִיָּא יֵת גִּמְלָא יֵת אֲרָנְבָא יֵת טַפְזָא
אֲרִי מַסְקֵי פִשְׂרָא אֲנֹן וּפְרִסְתָּהוֹן לֹא סָדִיקָא
מִסְאֲבִין אֲנֹן לָכֹן: ח וְאֶת־הַחֲזִיר כִּי־מַפְרִיס
פְּרָסָה הוּא וְלֹא גֵרָה טְמֵא הוּא לָכֵם מִבְּשָׂרָם
לֹא תֹאכְלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ: וְאֶת־הַחֲזִיר
כִּי־מַפְרִיס פְּרָסָה הוּא וְלֹא גֵרָה טְמֵא הוּא לָכֵם
מִבְּשָׂרָם לֹא תֹאכְלוּ וּבְנִבְלָתָם לֹא תִגְעוּ: וְיֵת
חֲזִירָא אֲרִי מַסְדִּיק פְּרִסְתָּא הוּא וְלֹא פִשֶׁר מִסְאֲב
הוּא לָכֹן מִבְּסָרְהוֹן לֹא תִיכְלוֹן וּבְנִבְלָתָהוֹן לֹא

תִּקְרִבוֹן: ס ט אֶת־זֶה תֹאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בְּמִים
כָּל אֲשֶׁר־לֹו סִנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת תֹּאכְלוּ: אֶת־זֶה
תֹּאכְלוּ מִכָּל אֲשֶׁר בְּמִים כָּל אֲשֶׁר־לֹו סִנְפִּיר
וְקִשְׁקֶשֶׁת תֹּאכְלוּ: יֵת דִּין תִיכְלוֹן מִכָּל דִּי בְמִיָּא
כָּל דִּי לֵה צִיצִין וְקָלְפִין תִיכְלוֹן: י וְכָל אֲשֶׁר
אִין־לֹו סִנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת לֹא תֹאכְלוּ טְמֵא הוּא
לָכֵם: וְכָל אֲשֶׁר אִין־לֹו סִנְפִּיר וְקִשְׁקֶשֶׁת לֹא
תֹאכְלוּ טְמֵא הוּא לָכֵם: וְכָל דִּי לִית לֵה צִיצִין
וְקָלְפִין לֹא תִיכְלוֹן מִסְאֲב הוּא לָכֹן: ס יא כָּל־
צִפּוֹר טְהוֹרָה תֹאכְלוּ: כָּל־צִפּוֹר טְהוֹרָה תֹאכְלוּ:
כָּל צִפּוֹר דִּכְיָא תִיכְלוֹן: יב וְזֶה אֲשֶׁר לֹא־תֹאכְלוּ
מֵהֶם הַנָּשֹׂר וְהַפֶּרֶס וְהָעֲזֹנִיָּה: וְזֶה אֲשֶׁר לֹא־
תֹאכְלוּ מֵהֶם הַנָּשֹׂר וְהַפֶּרֶס וְהָעֲזֹנִיָּה: וְדִין דִּי לֹא
תִיכְלוֹן מִנְהוֹן נִשְׂרָא וְעַר וְעִזָּא: יג וְהִרְאָה וְאֶת־
הָאִיָּה וְהַדִּיָּה לְמִינָהּ: וְהִרְאָה וְאֶת־הָאִיָּה וְהַדִּיָּה
לְמִינָהּ: וּבֵת כְּנָפָא וְטְרַפִּיתָא וְדִיתָא לְזִנָּה:
יד וְאֵת כָּל־עֶרְב לְמִינֹו: וְאֵת כָּל־עֶרְב לְמִינֹו: וְיֵת
כָּל עֶרְבָא לְזִנָּה: טו וְאֵת בֵּת הַיַּעֲנָה וְאֶת־
הַתַּחֲמָס וְאֶת־הַשְּׁחָף וְאֶת־הַנֶּגֶז לְמִינֵהוּ: וְאֵת
בֵּת הַיַּעֲנָה וְאֶת־הַתַּחֲמָס וְאֶת־הַשְּׁחָף וְאֶת־הַנֶּגֶז
לְמִינֵהוּ: וְיֵת בֵּת נַעֲמִיתָא וְצִיצָא וְצִפּוֹר שְׁחָפָא
וְנִצָּא לְזִנָּה: טז אֶת־הַכּוֹס וְאֶת־הַיִּנְשׁוּף
וְהַתְּנַשְׁמָת: אֶת־הַכּוֹס וְאֶת־הַיִּנְשׁוּף וְהַתְּנַשְׁמָת:
וְקָדִיא וְקַפּוּפָא וּבֹתָא: יז וְהַקָּאָת וְאֶת־הַרְחֻמָּה
וְאֶת־הַשְּׁלָד: וְהַקָּאָת וְאֶת־הַרְחֻמָּה וְאֶת־הַשְּׁלָד:
וְקָתָא וְיִרְקָרָא וְשִׁלִּי נֹנָא: יח וְהַחֲסִידָה
וְהָאֲנָפָה לְמִינָהּ וְהַדּוּכִיפָת וְהָעֵטְלָף: וְהַחֲסִידָה
וְהָאֲנָפָה לְמִינָהּ וְהַדּוּכִיפָת וְהָעֵטְלָף: וְחֹרִיתָא
וְאֲבוּ לְזִנָּה וְנָגֵר טוֹרָא וְעֵטְלָפָא: יט וְכָל שְׂרָץ
הָעוֹף טְמֵא הוּא לָכֵם לֹא יֹאכְלוּ: כ וְכָל שְׂרָץ
הָעוֹף טְמֵא הוּא לָכֵם לֹא יֹאכְלוּ: וְכָל רַחֲשָׂא
דְּעוּפָא מִסְאֲב הוּא לָכֹן לֹא יִתְאֲכְלוּ: כ בְּלִעוֹף
טְהוֹר תֹּאכְלוּ: כָּל־עוֹף טְהוֹר תֹּאכְלוּ: כָּל עוּפָא
דְּכִי תִיכְלוֹן: כא לֹא־תֹאכְלוּ כָּל־נִבְלָה לְגֵר

אֲשֶׁר־בְּשַׁעֲרֵיךָ תִּתְּנֶנָּה וְאָכְלָה אוֹ מִכֹּר לְנִכְרִי כִּי עִם קֹדֶשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תִבְשֹׁל גְּדִי בַחֲלָב אָמֹן: לֹא־תֹאכְלוּ כֹל־נִבְלָה לְגֵר אֲשֶׁר־בְּשַׁעֲרֵיךָ תִּתְּנֶנָּה וְאָכְלָה אוֹ מִכֹּר לְנִכְרִי כִּי עִם קֹדֶשׁ אַתָּה לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא־תִבְשֹׁל גְּדִי בַחֲלָב אָמֹן: לֹא תִיכְלוּן כֹּל נְבִילָא לְתוֹתֵב עֶרֶל דִּי בְּקִרְיֹךְ תִּתְּנֶנָּה וְיִיכַלְנָה אוֹ תִּזְכְּנָה לְכֹר עִמְמִין אַרִי עִם קֹדֶשׁ אֵת קָדָם יִי אֱלֹהֶךָ לֹא תִיכּוֹל בְּשֹׁר בַּחֲלָב: פ

חמישי כב עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂה אֵת כָּל־תְּבוּאֹת זֶרַעךָ הַיֵּצֵא הַשְּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה: עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂה אֵת כָּל־תְּבוּאֹת זֶרַעךָ הַיֵּצֵא הַשְּׂדֶה שָׁנָה שָׁנָה: עֶשֶׂר תַּעֲשֶׂה יֵת כָּל עֲלֹלַת זֶרַעךָ דִּיפּוֹק חֲקֵלָא שְׂתָא בְּשִׂתָּא: כג וְאָכְלָתָּ לִפְנֵי | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר לְשִׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם מַעֲשֶׂה דִּגְגָךְ תִּירְשֶׁךָ וַיִּצְהָרְךָ וּבִכְרַת בְּקִרְךָ וְצֹאנְךָ לִמְעַן תִּלְמֹד לִירְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל־הַיָּמִים: וְאָכְלָתָּ לִפְנֵי | יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר לְשִׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם מַעֲשֶׂה דִּגְגָךְ תִּירְשֶׁךָ וַיִּצְהָרְךָ וּבִכְרַת בְּקִרְךָ וְצֹאנְךָ לִמְעַן תִּלְמֹד לִירְאָה אֶת־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ כָּל־הַיָּמִים: וְתִיכּוֹל קָדָם יִי אֱלֹהֶךָ בְּאַתְרָא דִּי יִתְרַעֵי לְאַשְׁרָא שְׂכֻנְתָּה תִּמְן מַעֲשֶׂה עֲבוּרְךָ חֲמִרְךָ וּמִשְׁחָךְ וּבִכּוּרֵי תוֹרְךָ וְעִנְךָ בְּדִיל דְּתִילַף לְמַדְחַל קָדָם יִי אֱלֹהֶךָ כֹּל יוֹמִיא: כד וְכִי־יִרְבֶּה מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאֲתוֹ כִּי־יִרְחַק מִמֶּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוּם שְׁמוֹ שָׁם כִּי יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְכִי־יִרְבֶּה מִמֶּךָ הַדֶּרֶךְ כִּי לֹא תוּכַל שְׂאֲתוֹ כִּי־יִרְחַק מִמֶּךָ הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשׁוּם שְׁמוֹ שָׁם כִּי יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְאִרִי יִסְגִי מִנֶּךָ אֲרָחָא אַרִי לֹא תִכּוֹל לְמַשְׁלָה אַרִי יִתְרַחַק מִנֶּךָ אַתְרָא דִּי יִתְרַעֵי יִי אֱלֹהֶךָ לְאַשְׁרָא שְׂכֻנְתָּה תִּמְן אַרִי יִבְרַכְךָ יִי אֱלֹהֶךָ: כה וְגַתְתָּה בַּכֶּסֶף וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף בִּידֶךָ וְהִלַּכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם

אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: וְגַתְתָּה בַּכֶּסֶף וְצִרְתָּ הַכֶּסֶף בִּידֶךָ וְהִלַּכְתָּ אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ: וְתִתֵּן בַּכֶּסֶף וּתְצִיר בַּכֶּסֶף בִּידֶךָ וְתִתֵּן לְאַתְרָא דִּי יִתְרַעֵי יִי אֱלֹהֶךָ כֵּה: כו וְגַתְתָּה הַכֶּסֶף בְּכָל אֲשֶׁר־תֵּאֱוֹה נַפְשֶׁךָ בַּבֶּקֶר וּבְצִאָן וּבְלִין וּבִשְׂכָר וּבְכָל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ נַפְשֶׁךָ וְאָכְלָתָּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּשְׂמַחַת אַתָּה וּבֵיתְךָ: וְגַתְתָּה הַכֶּסֶף בְּכָל אֲשֶׁר־תֵּאֱוֹה נַפְשֶׁךָ בַּבֶּקֶר וּבְצִאָן וּבְלִין וּבִשְׂכָר וּבְכָל אֲשֶׁר תִּשְׁאַלְךָ נַפְשֶׁךָ וְאָכְלָתָּ שָׁם לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וּשְׂמַחַת אַתָּה וּבֵיתְךָ: וְתִתֵּן בַּכֶּסֶף כֹּל דִּי יִתְרַעֵי נַפְשֶׁךָ בְּתוּרֵי וּבְעִנָא וּבְחִמְרֵי חֲדַת וְעִתִּיק וּבְכָל דִּי תִשְׁאַלְנָךְ נַפְשֶׁךָ וְתִיכּוֹל תִּמְן קָדָם יִי אֱלֹהֶךָ וְתַחְדֵּי אֵת וְאַנְשֵׁי בֵיתְךָ: כז וְהָלֹוּ אֲשֶׁר־בְּשַׁעֲרֵיךָ לֹא תַעֲזֹבֻנוּ כִּי אִין לֹא חֶלֶק וְנִחְלָה עִמָּךְ: וְהָלֹוּ אֲשֶׁר־בְּשַׁעֲרֵיךָ לֹא תַעֲזֹבֻנוּ כִּי אִין לֹא חֶלֶק וְנִחְלָה עִמָּךְ: וְלֹאֶה דִּי בְּקִרְיֹךְ לֹא תִרְחַקִּנָּה אַרִי לִית לֵה חֶלֶק וְאַחְסָנָא עִמָּךְ: ס כה מִקְצֶה | שְׁלֹשׁ שָׁנִים תּוֹצִיא אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה תְּבוּאֹתֶיךָ בְּשָׁנָה הַהִוא וְהִנַּחְתָּ בְּשַׁעֲרֵיךָ: מִקְצֶה | שְׁלֹשׁ שָׁנִים תּוֹצִיא אֶת־כָּל־מַעֲשֶׂה תְּבוּאֹתֶיךָ בְּשָׁנָה הַהִוא וְהִנַּחְתָּ בְּשַׁעֲרֵיךָ: מִסּוּף תֵּלַת שָׁנִין תִּפְסַק יֵת כֹּל מַעֲשֶׂה עֲלִלְתֶּךָ בְּשִׂתָּא הַהִיא וְתַצְנַע בְּקִרְיֹךְ: כח וְכֹא הָלֹוּ כִּי אִין־לֹו חֶלֶק וְנִחְלָה עִמָּךְ וְהִגֵּר וְהִיתוּם וְהִאֲלַמְנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֵיךָ וְאָכְלוּ וּשְׁבָעוּ לִמְעַן יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֶׂה יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: וְכֹא הָלֹוּ כִּי אִין־לֹו חֶלֶק וְנִחְלָה עִמָּךְ וְהִגֵּר וְהִיתוּם וְהִאֲלַמְנָה אֲשֶׁר בְּשַׁעֲרֵיךָ וְאָכְלוּ וּשְׁבָעוּ לִמְעַן יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֶׂה יָדְךָ אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: ס וְיִיתִי לֹאֶה אַרִי לִית לֵה חֶלֶק וְאַחְסָנָא עִמָּךְ וְגִיזְרָא וְיִתְמָא וְאַרְמְלָא דִּי בְּקִרְיֹךְ וְיִיכְלוּן וְיִשְׁבָּעוּן בְּדִיל דִּי יִבְרַכְךָ יִי אֱלֹהֶךָ בְּכָל עוֹבְדֵי יָדְךָ דִּי תַעֲבֹד:

ששי א מִקֵּץ שְׁבַע־שָׁנִים תַּעֲשֶׂה שְׂמִיטָה: מִקֵּץ

שבע־שנים תעשה שמטה: מסוף שבע שנים תעבד שמטתא: ב וזה דבר השמטה שמוט כל־בעל משה ידו אשר ישה ברעהו לא־יגש את־רעהו ואת־אחיו פֿירקרא שמטה ליהוה: וזה דבר השמטה שמוט כל־בעל משה ידו אשר ישה ברעהו לא־יגש את־רעהו ואת־אחיו פֿירקרא שמטה ליהוה: ודין פתגם שמטתא דתשמיט כל גבר מרי רשו די ירשי בחברה לא יתבע מן חברה ומן אחוהי ארי קרא שמטתא קדם יי: ג את־הנכרי תגש ואשר יהיה לך את־אחיד תשמיט ידך: את־הנכרי תגש ואשר יהיה לך את־אחיד תשמיט ידך: מן בר עממין תתבע ודי יהי לך עם אחוד תשמיט ידך: ד אֶפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה־כֶּךָ אֲבוֹן כִּי־כֶךָ יִכְרֹכֶךָ יְהוָה בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נִתּוֹן־לָךְ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ: אֶפֶס כִּי לֹא יִהְיֶה־כֶּךָ אֲבוֹן כִּי־כֶךָ יִכְרֹכֶךָ יְהוָה בְּאֶרֶץ אֲשֶׁר יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ נִתּוֹן־לָךְ נַחֲלָה לְרִשְׁתָּהּ: לחוד ארי לא יהי כך מסכנא ארי כרכא יכרכנא יי בארעא די יי אלהך יהב לך אחסנא למירתה: ה רק אם־שמוע תשמע בקול יהוה אלהיך לשמור לעשות את־כל־המצוה הוצאת אשר אנכי מצוה היום: רק אם־שמוע תשמע בקול יהוה אלהיך לשמור לעשות את־כל־המצוה הוצאת אשר אנכי מצוה היום: לחוד אם קבלא תקבל למימרא דיי אלהך למטר למעבד ית כל תפקדמתא דא די אנא מפקדנא יומא דין: ו כִּי יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ בְּרֹכֶךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וְהַעֲבַמְתָּ גוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רַבִּים וְכָךְ לֹא יִמְשְׁלוּ: כִּי־יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ בְּרֹכֶךָ כַּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ וְהַעֲבַמְתָּ גוֹיִם רַבִּים וְאַתָּה לֹא תַעֲבֹט וּמִשְׁלַת בְּגוֹיִם רַבִּים וְכָךְ לֹא יִמְשְׁלוּ: ארי יי אלהך כרכך כמא די מליל לך ותזוף לעממין סגיאין ואת לא תזוף ותשלוט בעממין סגיאין וכך לא ישלטון: ס כִּי־יִהְיֶה־כֶּךָ אֲבוֹן מֵאֲחֵד

אחיד באחד שערך בארצך אשר־יהוה אלהיך נתן לך לא תאמץ את־לכבך ולא תקפץ את־ידך מאחיד האביון: כִּי־יִהְיֶה־כֶּךָ אֲבוֹן מֵאֲחֵד אֱחִיד באחד שערך בארצך אשר־יהוה אלהיך נתן לך לא תאמץ את־לכבך ולא תקפץ את־ידך מאחיד האביון: ארי יהי כך מסכנא חד מאחיד בחדא מקרנך בארעך דיי אלהך יהב לך לא תתקף ית לךך ולא תקפץ ית ידך מאחוד מסכנא: ז כִּי־פָתַח תִּפְתָּח אֶת־יְדֶיךָ לֹא וְהַעֲבַט תַּעֲבִיטֵנּוּ דִּי מַחֲסֹרֹו אֲשֶׁר יַחֲסֹר לֹא: כִּי־פָתַח תִּפְתָּח אֶת־יְדֶיךָ לֹא וְהַעֲבַט תַּעֲבִיטֵנּוּ דִּי מַחֲסֹרֹו אֲשֶׁר יַחֲסֹר לֹא: אלא מפתח תפתח ית ידך לה ואוצפא תזפנה כמסת חסרונה דיחסיר לה: ט השמר לך פֿו־יהיה דבר עם־לכבך בלעל לאמר קרבה שנת־השבע שנת השמטה ורעה עינך באחיד האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל־יהוה ויהי כך חטא: השמר לך פֿו־יהיה דבר עם־לכבך בלעל לאמר קרבה שנת־השבע שנת השמטה ורעה עינך באחיד האביון ולא תתן לו וקרא עליך אל־יהוה ויהי כך חטא: אסתמר לך דילמא יהי פתגם עם לךך כרשע למימר קריבא שתא שביעתא שתא דשמטתא ותבאש עינך באחוד מסכנא ולא תתן לה ויקרי עלך קדם יי ויהי כך חובא: י נתון תתן לו ולא־ירע לכבך בתתך לו כִּי בַגִּלָּל הַדָּבָר הַזֶּה יִכְרֹכֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יְדֶיךָ: נָתַן תִּתֵּן לוֹ וְלֹא־יִרֶע לְכֶכָּךְ בְּתִתֶּךָ לוֹ כִּי בַגִּלָּל הַדָּבָר הַזֶּה יִכְרֹכֶךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל־מַעֲשֶׂיךָ וּבְכָל מַשְׁלַח יְדֶיךָ: מִתֵּן תִּתֵּן לֵה אֲשֶׁר יִבְאֵשׁ לָכֶךָ בְּמִתְנָךְ לֵה אֲרִי בְדִיל פִּתְגָמָא דדין יכרכנא יי אלהך בכל עובדך ובכל אושטות ידך: יא כִּי לֹא־יִחַדֵּל אֲבוֹן מִקְרֹב הָאָרֶץ עַל־פִּנּוֹן אֲנֹכִי מִצֹּדֶה לֵאמֹר פָּתַח תִּפְתָּח אֶת־יְדֶיךָ לְאֲחִיד לַעֲנִיד וְלֵאבִיוֹנֶךָ בְּאֶרֶצְךָ: כִּי

תַּעֲשֶׂה-בֶּן: וְלָקַחְתָּ אֶת-הַמִּרְצָע וְנִתְּתָהּ בְּאָזְנוֹ
וּבִדְלַת וְהָיָה לָךְ עֶבֶד עוֹלָם וְאָף לְאַמְתֶּךָ תַּעֲשֶׂה
בֶּן: וְתִסֵּב יָת מִרְצָעָא וְתִתֵּן בְּאֶדְנָהּ וּבִדְשָׁא וְיֵהִי
לָךְ עֶבֶד פֶּלַח לְעָלָם וְאָף לְאַמְתֶּךָ תַּעֲבֹד בֶּן:
יֵהֱיֶה לְאִי-קִשָּׁה בְּעֵינֶיךָ בְּשִׁלְחָהּ אֶתוֹ חֲפָשִׁי מַעֲמֶךָ
כִּי מִשְׁנֶה שֹׁכֵר שֹׁכִיר עֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבִרְכָּהּ
יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: לְאִי-קִשָּׁה
בְּעֵינֶיךָ בְּשִׁלְחָהּ אֶתוֹ חֲפָשִׁי מַעֲמֶךָ כִּי מִשְׁנֶה שֹׁכֵר
שֹׁכִיר עֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבִרְכָּהּ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בְּכָל
אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה: לֹא יִקְשִׁי בְּעֵינֶיךָ בַּמִּפְטָרְךָ יָתָהּ בַּר
חֹרִין מַעֲמָךְ אָרִי עַל חַד תְּרִין בְּאֶגֶר אֲגִירָא
פִּלְחָךְ שִׁית שְׁנִין וּבִרְכָנֶךָ יֵי אֱלֹהֶךָ בְּכָל דִּי
תַּעֲבֹד: פ

שְׁבִיעִי יֵי פִלְהִיבְכוֹר אֲשֶׁר יוֹלֵד בְּבִקְרָךְ וּבְצִאנְךָ
הַזֶּכֶר תִּקְדִּישׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲבֹד בְּבִכֹר
שׁוֹרְךָ וְלֹא תִגֹּז בְּכוֹר צֹאנְךָ: פִּלְהִיבְכוֹר אֲשֶׁר
יוֹלֵד בְּבִקְרָךְ וּבְצִאנְךָ הַזֶּכֶר תִּקְדִּישׁ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ
לֹא תַעֲבֹד בְּבִכֹר שׁוֹרְךָ וְלֹא תִגֹּז בְּכוֹר צֹאנְךָ: כָּל
בוֹכֵרָא דִּי יִתְּלִיד בְּתוֹרְךָ וּבְעֵינֶיךָ דְּיוֹכְרִין תִּקְדֵּשׁ
קֳדָם יֵי אֱלֹהֶךָ לֹא תִפְלַח בְּבוֹכֵרָא דְתוֹרְךָ וְלֹא
תִגֹּז בּוֹכֵרָא דְעֵינֶיךָ: כ לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ
שְׁנֵה בְשָׁנָה בְּמָקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחָר יְהוָה אֶתָּה
וּבֵיתְךָ: לִפְנֵי יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ שְׁנֵה בְשָׁנָה
בְּמָקוֹם אֲשֶׁר-יִבְחָר יְהוָה אֶתָּה וּבֵיתְךָ: קֳדָם יֵי
אֱלֹהֶךָ תִּיכְלֶנָּה שְׁתָּא כְּשִׁתָּא בְּאַתְרָא דִּי יִתְרַעִי יֵי
אַתָּה וְאִנְשׁ בֵּיתְךָ: ט וְכִי-יְהִי לָךְ מוֹם פֶּסַח אוֹ
עוֹר כָּל מוֹם רַע לֹא תִזְבְּחֶנּוּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ:
וְכִי-יְהִי לָךְ מוֹם פֶּסַח אוֹ עוֹר כָּל מוֹם רַע לֹא
תִזְבְּחֶנּוּ לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְאָרִי יֵהִי בַּהּ מוֹמָא חֲגִיר
אוֹ עוֹר כָּל מוֹם בִּישׁ לֹא תִסְסֶנָּה קֳדָם יֵי אֱלֹהֶךָ:
כ בְּשַׁעֲרֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ הַטֶּמֶא וְהַטְּהוֹר יַחְדָּו
כְּצִבִּי וְכֹאִיל: בְּשַׁעֲרֶיךָ תֹאכְלֶנּוּ הַטֶּמֶא וְהַטְּהוֹר
יַחְדָּו כְּצִבִּי וְכֹאִיל: בְּקִרְוֶיךָ תִּיכְלֶנָּה מִסָּאָבָא
וְדִכְיָא פְחָדָא כְּבִסֵּר טְבִיאָא וְאִילָא: ט רַק אֶת-

לֹא-יִתְּחַל אֲבִיוֹן מִקְרֵב הָאָרֶץ עַל-פֶּן אֲנֹכִי מִצּוֹךְ
לֹאֲמַר פֶּתַח תִּפְתַּח אֶת-יָדְךָ לְאִחֶיךָ לַעֲנִיךָ
וּלְאִבְיֹנְךָ בְּאַרְצְךָ: אָרִי לֹא יִפְסֹק מִסְכָּנָא מִגֹּ
אַרְעָא עַל כֵּן אֲנָא מִפְקֶדְךָ לְמִימֵר מִפְתַּח תִּפְתַּח
יָת יָדְךָ לְאַחֲוֶיךָ לַעֲנִיךָ וּלְמִסְכָּנֶיךָ בְּאַרְצְךָ: ס
י כִּי-יִמְכַר לָךְ אֶחָיִךְ הָעִבְרִי אוֹ הָעִבְרִיָּה
וְעֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבְשָׁנָה הַשְּׁבִיעִת תִּשְׁלַחְנֹהּ
חֲפָשִׁי מַעֲמָךְ: כִּי-יִמְכַר לָךְ אֶחָיִךְ הָעִבְרִי אוֹ
הָעִבְרִיָּה וְעֲבָדְךָ שֵׁשׁ שָׁנִים וּבְשָׁנָה הַשְּׁבִיעִת
תִּשְׁלַחְנֹהּ חֲפָשִׁי מַעֲמָךְ: אָרִי יוֹדֵבֵן לָךְ אַחֲוֶיךָ בַּר
יִשְׂרָאֵל אוֹ בַת יִשְׂרָאֵל וּפִלְחָנֶךָ שִׁית שְׁנִין
וּכְשִׁתָּא שְׁבִיעִתָּא תִּפְטָרְנָה בַּר חֹרִין מַעֲמָךְ:
י וְכִי-תִשְׁלַחְנֹהּ חֲפָשִׁי מַעֲמָךְ לֹא תִשְׁלַחְנֹהּ
רִיקָם: וְכִי-תִשְׁלַחְנֹהּ חֲפָשִׁי מַעֲמָךְ לֹא תִשְׁלַחְנֹהּ
רִיקָם: וְאָרִי תִפְטָרְנָה בַּר חֹרִין מַעֲמָךְ לֹא
תִפְטָרְנָה רִיקָנוֹן: י העֲנִיק תַּעֲנִיק לוֹ מִצֹּאנְךָ
וּמִגִּרְנֶיךָ וּמִיִּבְרָךְ אֲשֶׁר בִּרְכָּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
תִּתֵּן-לוֹ: העֲנִיק תַּעֲנִיק לוֹ מִצֹּאנְךָ וּמִגִּרְנֶיךָ
וּמִיִּבְרָךְ אֲשֶׁר בִּרְכָּךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ תִּתֵּן-לוֹ:
אִפְרָשָׁא תִּפְרֹשׁ לָהּ מַעֲנָךְ וּמִאֲדָרְךָ וּמִמַּעֲצָרְךָ
דִּי יִבְרַכְנֶךָ יֵי אֱלֹהֶךָ תִּתֵּן לָהּ: ט וְזִכְרָתָּ כִּי עֶבֶד
הָיִיתָ בְּאַרְצֵי מִצְרַיִם וּפִדְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ עַל-פֶּן
אֲנֹכִי מִצּוֹךְ אֶת-יְהֹדָבָר הַזֶּה הַיּוֹם: וְזִכְרָתָּ כִּי
עֶבֶד הָיִיתָ בְּאַרְצֵי מִצְרַיִם וּפִדְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ
עַל-פֶּן אֲנֹכִי מִצּוֹךְ אֶת-יְהֹדָבָר הַזֶּה הַיּוֹם: וְתִדְפֹר
אָרִי עֲבָדָא תְּרִיתָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּפְרָקְךָ יֵי
אֱלֹהֶךָ עַל כֵּן אֲנָא מִפְקֶדְךָ יָת פְּתִימָא דְּדִין יוֹמָא
דִּין: ט וְהָיָה כִּי-יֹאמַר אֱלֹיךָ לֹא אֲצִא מַעֲמָךְ
כִּי אֶהְבֵּד וְאֶת-בֵּיתְךָ כִּי-טוֹב לוֹ עִמָּךְ: וְהָיָה
כִּי-יֹאמַר אֱלֹיךָ לֹא אֲצִא מַעֲמָךְ כִּי אֶהְבֵּד וְאֶת-
בֵּיתְךָ כִּי-טוֹב לוֹ עִמָּךְ: וְיֵהִי אָרִי יִימֵר לָךְ לֹא
אֶפּוֹק מַעֲמָךְ אָרִי רְחֻמָּךְ וְיָת אֲנֵשׁ בֵּיתְךָ אָרִי טַב
לָהּ עִמָּךְ: י וְלָקַחְתָּ אֶת-הַמִּרְצָע וְנִתְּתָהּ בְּאָזְנוֹ
וּבִדְלַת וְהָיָה לָךְ עֶבֶד עוֹלָם וְאָף לְאַמְתֶּךָ

דָּמוּ לֹא תֹאכַל עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפֹּכְנָו בַּמַּיִם: רַק אֶת־דָּמוֹ לֹא תֹאכַל עַל־הָאָרֶץ תִּשְׁפֹּכְנָו בַּמַּיִם: לַחֹד יֵת דָּמָה לֹא תִיכּוֹל עַל אֶרֶץ תִּשְׁדָּנָה בְּמֵי־אֶ: פ א שְׁמוֹר אֶת־חֲדָשׁ הָאֹכִיב וְעִשִׂית פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי בַחֲדָשׁ הָאֹכִיב הוֹצִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לַיְלָה: שְׁמוֹר אֶת־חֲדָשׁ הָאֹכִיב וְעִשִׂית פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ כִּי בַחֲדָשׁ הָאֹכִיב הוֹצִיאֲךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ מִמִּצְרַיִם לַיְלָה: טר יֵת יִרְחָא דְאִיבָא וְתַעֲבַד פֶּסַחָא קָדָם יי אֱלֹהֶךָ אָרִי בִירְחָא דְאִיבָא אֶפְקָךָ יי אֱלֹהֶךָ מִמִּצְרַיִם וְעַבַד לָךְ נִסִּין בְּלֵילֵי־אֶ: ג וְזָבַחְתָּ פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם: וְזָבַחְתָּ פֶסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם: וְתִכּוֹס פֶּסַחָא קָדָם יי אֱלֹהֶךָ מִן בְּגִי עֲנָא וְנִכְסַת קוּדְשֵׁי־א מִן תּוֹרֵי בְּאַתְרָא דִּי יִתְרַעֵי יי לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתָּהּ תַּמָּן: ג לֹא־תֹאכַל עָלָיו חֲמֹץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל־עָלָיו מִצֹּאת לֶחֶם עֲנִי כִי בַחֲפוּזִין יֵצְאֵת מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: לֹא־תֹאכַל עָלָיו חֲמֹץ שִׁבְעַת יָמִים תֹּאכַל־עָלָיו מִצֹּאת לֶחֶם עֲנִי כִי בַחֲפוּזִין יֵצְאֵת מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם לְמַעַן תִּזְכֹּר אֶת־יוֹם צֵאתְךָ מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ: לֹא תִיכּוֹל עַל־וְהִי חֲמִיעַ שִׁבְעָא יוֹמִין תִּיכּוֹל עַל־וְהִי פֶטִיר לֶחֶם עֲנִי אָרִי בִבְהִילוֹ נִפְקַתָּא מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם בְּדִיל דְּתִדְכֹּר יֵת יוֹמָא מִפְקָךָ מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם כָּל יוֹמֵי חַיֶּיךָ: ד וְלֹא־יִרְאָה לָךְ שְׂאֵר בְּכָל־גִּבְלֶךָ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־יִלִּין מִן־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בְּעֶרֶב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְבָקָר: וְלֹא־יִרְאָה לָךְ שְׂאֵר בְּכָל־גִּבְלֶךָ שִׁבְעַת יָמִים וְלֹא־יִלִּין מִן־הַבָּשָׂר אֲשֶׁר תִּזְבַּח בְּעֶרֶב בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן לְבָקָר: וְלֹא יִתְחַזֵּי לָךְ חֲמִיר בְּכָל תַּחֲמוֹקֶךָ שִׁבְעָא יוֹמִין וְלֹא יִבִּית מִן בִּסְרָא דִּי תִכּוֹס בְּרִמְשָׁא בְּיוֹמָא קִדְמָאָה לְצִפְרָא: ה לֹא

תִּכּוֹל לִזְבַּח אֶת־הַפֶּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: לֹא תִכּוֹל לִזְבַּח אֶת־הַפֶּסַח בְּאַחַד שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר־יְהוָה אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ: לִית לָךְ רִשׁוֹ לְמַכֵּס יֵת פֶּסַחָא בְּחֻדָּא מִקְרָיִךְ דִּי יי אֱלֹהֶךָ יִהְיֶה לָךְ: ו כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם תִּזְבַּח אֶת־הַפֶּסַח בְּעֶרֶב כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד צֵאתְךָ מִמִּצְרַיִם: כִּי אִם־אֶל־הַמָּקוֹם אֲשֶׁר־יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם תִּזְבַּח אֶת־הַפֶּסַח בְּעֶרֶב כְּבוֹא הַשֶּׁמֶשׁ מוֹעֵד צֵאתְךָ מִמִּצְרַיִם: אֱלֹהֵן לְאַתְרָא דִּי יִתְרַעֵי יי אֱלֹהֶךָ לְאַשְׁרָאָה שְׁכִנְתָּהּ תַּמָּן תִּכּוֹס יֵת פֶּסַחָא בְּרִמְשָׁא כְּמַעַל שְׁמָשָׁא זְמַן מִפְקָךָ מִמִּצְרַיִם: וּבִשְׁלַח וְאִכְלַת בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּפְגִיַת בְּבָקָר וְהִלְכַת לְאַהֲלֶיךָ: וּבִשְׁלַח וְאִכְלַת בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה אֱלֹהֶיךָ בּוֹ וּפְגִיַת בְּבָקָר וְהִלְכַת לְאַהֲלֶיךָ: וְתִבְשַׁל וְתִיכּוֹל בְּאַתְרָא דִּי יִתְרַעֵי יי אֱלֹהֶךָ בִּה וְתִתְפַּנֵּי בְּצִפְרָא וְתִתֵּךְ לְקִרְוֶיךָ: ה שְׁשַׁת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּאת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עֲצֶרֶת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה: שְׁשַׁת יָמִים תֹּאכַל מִצֹּאת וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי עֲצֶרֶת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ לֹא תַעֲשֶׂה מְלָאכָה: שְׁתָּא יוֹמִין תִּיכּוֹל פֶּטִירָא וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָאָה כְּנֵשׁ קָדָם יי אֱלֹהֶךָ לֹא תַעֲבַד עֲבִידָא: ס ט שִׁבְעָה שִׁבְעַת תִּסְפְּרֶלְךָ מִהַחֵל חֲרַמֵּשׁ בְּקִמָּה תַּחֵל לְסַפֵּר שִׁבְעָה שִׁבְעוֹת: שִׁבְעָה שִׁבְעַת תִּסְפְּרֶלְךָ מִהַחֵל חֲרַמֵּשׁ בְּקִמָּה תַּחֵל לְסַפֵּר שִׁבְעָה שִׁבְעוֹת: שִׁבְעָא שְׁבוּעִין תַּמָּנִי לָךְ מִדְּשִׁרְיוֹת מַגְלָא בְּחֻדָּא עוֹמְרָא דְאַרְמוֹתָא תִּשְׁרִי לְמִמְנֵי שִׁבְעָא שְׁבוּעִין: י וְעִשִׂית חֹג שִׁבְעוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִסַּת גְּדֻבַת יֵדֶךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן בְּאֲשֶׁר יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְעִשִׂית חֹג שִׁבְעוֹת לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ מִסַּת גְּדֻבַת יֵדֶךָ אֲשֶׁר תִּתֵּן בְּאֲשֶׁר יִבְרַכְךָ יְהוָה אֱלֹהֶיךָ: וְתַעֲבַד חֻזָּא דְשְׁבוּעֵי־א קָדָם יי אֱלֹהֶךָ מִסַּת גְּדֻבַת יֵדֶךָ דִּי תִתֵּן

נֶאֱמַר יְהוָה: נָה אֵלֹהֵי פְלִצְמָא לָכוּ לַמָּוִם וְאַשֶׁר אֵין לֹו כֶסֶף לָכוּ שְׁבְרוּ וְאָכְלוּ וּלְכוּ שְׁבְרוּ בְּלוֹא־כֶסֶף וּבְלוֹא מַחִיר יֵין וְחֶלֶב: בַּלְמָה תִּשְׁקֹלוּ־כֶסֶף בְּלוֹא־לֶחֶם וַיִּגְיַעְכֶּם בְּלוֹא לְשַׁבְעָה שָׁמְעוּ שָׁמוֹעַ אֵלֵי וְאָכְלוּ־טוֹב וְתַתְּעַנְג בְּדַשָּׁן נִפְשְׁכֶם: גַּ הָטוּ אֲזֻנְכֶם וּלְכוּ אֵלֵי שָׁמְעוּ וְתַחֲיוּ נִפְשְׁכֶם וְאַכְרַתָּהּ לָכֶם בְּרִית עוֹלָם חֲסִדֵי דָוִד הַנֶּאֱמָנִים: דִּ הֵן עַד לְאוֹמִים נִתְּנָיו נִגִיד וּמִצְוָה לְאָמִים: הִ הֵן גֹּוֹי לֹא־תִדְעַ תִּקְרָא וְגֹוִי לֹא־יִדְעוּד אֵלֶיךָ יִרְצוּ לְמַעַן יִהְיֶה אֱלֹהֶיךָ וּלְקַדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל כִּי פֶאֶרְךָ:

<<< המשך מעמוד 14

צריך להשתדל לפרסם זאת בכל מקום לכל יהודי⁵⁵.

יש לעורר את עם ישראל לתשובה, אך לעשות זאת בנועם ובענווה וחלילה לא לומר דברים קשים על יהודים⁵⁶. כמו כן יש להרבות בברכות בחודש אלול ולשלול את ההיפך, חלילה⁵⁷.

מי שהתחיל לאכול סעודה ואכל לפחות 'כזית' לפני השקיעה, אומר "יעלה ויבוא" בברכת המזון - גם אם הסעודה מסתיימת בתוך הלילה. אך זאת בתנאי שעדיין לא התפלל⁵⁸.

בקריאת שמע שעל המיטה הערב, אומרים תחנון⁵⁹.

ובפרט באמירת תהלים, בלימוד התורה ובפרט בלימוד חסידות⁴⁹, בגמילות חסדים, בצדקה⁵⁰, באהבת ישראל⁵¹ ובהתעסקות ב'מבצעי' המצוות⁵². כמו כן יש להגביר את הפעילות בתחום החינוך, לקראת תחילת שנת הלימודים⁵³.

יש להקפיד שלא יעבור יום ללא לימוד הלכות מעשיות להתנהגות היומיומית, וללא לימוד דברי מוסר וחסידות הקשורים לתקופת אלול ותשרי⁵⁴.

נוהגים לבדוק בחודש זה את התפילין והמזוזות, וכן מתקנים כל מה שצריך בשאר המצוות. נוסף על כך שכל אחד יתקן בעצמו,

55. ספר-השיחות תשמ"ח שם, ממטה-אפרים סי' תקפ"א סי'. לוח כולל-חב"ד.

56. לקוטי-שיחות כרך כד עמ' 308, 'התוועדיות' תשמ"ה ח"ד עמ' 1929 ועוד.

57. שיחת כ' מנ"א תשמ"ו סי"ט-כ.

58. שו"ע אדה"ז סי' קפח סעיף יז.

59. 'התוועדיות' תשמ"ג ח"ג עמ' 1414.

49. לקוטי-שיחות ח"ב עמ' 383 וח"ד עמ' 1345.

50. 'התוועדיות' תשמ"ט ח"ד עמ' 209.

51. ספר-השיחות תשמ"ט ח"ב עמ' 700, תש"נ ח"ב עמ' 638, 643 וש"נ.

52. שיחת ש"פ ראה תשל"ד ס"ג. ש"פ ראה תשל"ז ס"כ.

53. לקוטי-שיחות, כרך יד, עמ' 261, וראה שם עמ' 251. שיחת ח"י אלול תשל"ח סי"ט.

54. משיחת ח"י אלול תשל"ז, הנחת הת' בלתי מוגה סל"ב, עיי"ש.

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	72 ד'	120 ד'							
ו', כ"ו במנחם-אב	5.00	4.08	5.23	6.22	9.26	12.41	13.13	19.07.3	19.32
ש"ק, כ"ז במנחם-אב	5.01	4.09	5.23	6.22	9.26	12.41	13.13	19.06.1	19.31
א', כ"ח במנחם-אב	5.02	4.10	5.24	6.23	9.26	12.40	13.12	19.04.8	19.29
ב', כ"ט במנחם-אב	5.02	4.11	5.25	6.24	9.26	12.40	13.12	19.03.5	19.28
ג', ל' במנחם-אב	5.03	4.12	5.25	6.24	9.27	12.40	13.12	19.02.2	19.27
ד', א' באלול	5.04	4.13	5.26	6.25	9.27	12.40	13.11	19.01.0	19.25
ה', ב' באלול	5.05	4.14	5.27	6.25	9.27	12.39	13.11	18.59.7	19.24
ו', ג' באלול	5.05	4.15	5.28	6.26	9.27	12.39	13.10	18.58.4	19.23

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם כ"ו במנחם-אב ה'תשפ"ד – ג' באלול ה'תשפ"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	כ"ו במנחם-אב	הל' איסורי מזבח פרק ב-ד.	הל' תמידין ומוספין פרק ג.	מל"ת צד. צה. צו. צז. מ"ע פו.
ש"ק	כ"ז במנחם-אב	פרק ה-ז.	פרק ד.	מ"ע ט. מל"ת ק. צח. מ"ע סב. מל"ת צט.
א'	כ"ח במנחם-אב	הל' מעשה הקרבנות.. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק ה.	מ"ע סג. מל"ת קמו. מ"ע סד.
ב'	כ"ט במנחם-אב	פרק ד-ו.	פרק ו.	מל"ת קלט. קיב. מ"ע סה.
ג'	ל' במנחם-אב	פרק ז-ט.	פרק ז.	מ"ע פט. מל"ת קמה. קמח*.
ד'	א' באלול	פרק י-יב.	פרק ח.	מ"ע סו. מל"ת קמז. מ"ע סז. מל"ת קב. קג. קלח.
ה'	ב' באלול	פרק יג-טו.	פרק ט.	מל"ת קכד. מ"ע פח. פג. מל"ת קנה.
ו'	ג' באלול	פרק טז-יח.	פרק י.	מ"ע פד. פה. מל"ת צ.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
ראה	18:25	19:42	18:47	19:44	18:37	19:44	18:46	19:43
שופטים	18:16	19:33	18:38	19:35	18:28	19:35	18:38	19:34

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחינו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**